

Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı (ZƏFƏR QURULTAYI)

- **Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı Şuşada keçiriləcək** (18 aprel 2022-ci il)
- **Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının iştirakçıları Fəxri Xiyabanı və Şəhidlər Xiyabanlarını ziyarət ediblər** (20 aprel 2022-ci il)
- **Şuşa şəhərində Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı keçirilir: Prezident İlham Əliyev Qurultayda nitq söyləyib: Prezident İlham Əliyevin nitqi** (22 aprel 2022-ci il)
- **Şuşada keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı işini panel iclasları ilə davam etdirib** (22 aprel 2022-ci il)
- **Azərbaycan Respublikası Diasporla iş üzrə dövlət komitəsinin sədri Fuad Muradovun çıxışı** (22 aprel 2022-ci il)
- **Zəfər Qurultayı konsert proqramı ilə davam edir** (22 aprel 2022-ci il)
- **Şuşada Zəfər Qurultayının bağlanmış mərasimi keçirilib** (23 aprel 2022-ci il)
- **Dünya Azərbaycanlılarının Əlaqələndirmə Şurasının yeni tərkibi – Siyahı** (23 aprel 2022-ci il)
- **Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı nümayəndələrinin Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Zati-aliləri cənab İlham Əliyevə müraciəti** (23 aprel 2022-ci il)
- **Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı nümayəndələrinin dünya azərbaycanlılarına müraciəti** (23 aprel 2022-ci il)
- **Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının beynəlxalq ictimaiyyətə müraciəti** (23 aprel 2022-ci il)
- **Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının BMT-nin Təhsil, Elm və Mədəniyyət Təşkilatına (UNESCO) müraciəti** (23 aprel 2022-ci il)
- **Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının BMT-nin Ətraf Mühit Proqramına (UNEP) müraciəti** (23 aprel 2022-ci il)
- **Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının Qətnaməsi** (23 aprel 2022-ci il)
- **Əziz Sancar Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının iştirakçılarını təbrik edib** (25 aprel 2022-ci il)
- **Amerikalı Nobel mükafatı laureatı V Qurultay iştirakçılarını təbrik edib** (25 aprel 2022-ci il)

DÜNYA AZƏRBAYCANLILARININ V QURULTAYI ŞUŞADA KEÇİRİLƏCƏK

18 aprel 2022-ci il

Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının keçirilməsi ilə bağlı hazırlıq işləri yekunlaşmaq üzrədir.

Qurultayın Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qüdrətli ordumuzun düşmən işğalından azad etdiyi, Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşa şəhərində keçirilməsi nəzərdə tutulur.

Qurultay iştirakçıları əvvəlcə Bakı şəhərində Fəxri Xiyabanı, I və II Şəhidlər Xiyabanını ziyarət edəcək, daha sonra Şuşa şəhərinə yola düşəcəklər.

Tədbirdə 65 ölkədən 400 nəfərə yaxın diaspor nümayəndəsinin iştirakı gözlənilir. Qurultayın rəsmi açılış mərasimindən sonra Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin fəaliyyətinə dair hesabat verilməsi, “Post-müharibə dövründə Azərbaycan diasporunun qarşısında duran vəzifələr”, “Qarabağın bərpası və yenidən qurulmasına Azərbaycan diasporunun töhfələri” mövzularında müzakirələrin təşkili planlaşdırılır.

Qeyd edək ki, Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı son illər yüksək təşkilatlanma və birlik nümayiş etdirən, beynəlxalq ictimaiyyətin Azərbaycan həqiqətləri ilə bağlı məlumatlandırılmasında xüsusi rol oynayan diasporumuzun Qarabağın azad olunmasından sonra ilk böyük görüşü olacaq.

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi

DÜNYA AZƏRBAYCANLILARININ V QURULTAYININ İŞTİRAKÇILARI FƏXRİ XİYABANI VƏ ŞƏHİDLƏR XİYABANLARINI ZİYARƏT EDİBLƏR

20 aprel 2022-ci il

Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının iştirakçıları və Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin (DİDK) əməkdaşları Fəxri Xiyabanı, I və II Şəhidlər Xiyabanını ziyarət ediblər.

Öncə qurultay iştirakçıları və DİDK əməkdaşları Fəxri xiyabanda görkəmli dövlət xadimi, müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu Heydər Əliyevin xatirəsinə ehtiramlarını bildiriblər. Ulu öndərin abidəsi önünə əklil qoyulub, gül dəstələri düzülüb.

Sonra qurultay iştirakçıları və DİDK əməkdaşları I və II Şəhidlər Xiyabanına gələrək, Azərbaycanın suverenliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda canlarından keçmiş qəhrəman Vətən övladlarının xatirəsini yad ediblər, məzarları önünə gül dəstələri düzüblər.

Qeyd edək ki, Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşa şəhərində keçiriləcək. Bu mötəbər tədbirdə 65 ölkədən 400-dən çox diaspor nümayəndəsi və qonaq iştirak edəcək.

<http://diaspor.gov.az/xeberler2020/x4131.php>

**ŞUŞA ŞƏHƏRİNDƏ DÜNYA AZƏRBAYCANLILARININ
QURULTAYI KEÇİRİLİR
PREZİDENT İLHAM ƏLİYEV QURULTAYDA
NİTQ SÖYLƏYİB**

22 aprel 2022-ci il

Aprelin 22-də Şuşa şəhərində Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı – Zəfər Qurultayı işə başlayıb. AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Qurultayda geniş nitq söyləyib.

**Prezident İlham Əliyevin
nitqi**

- Hörmətli qurultay iştirakçıları, sizi səmimiyyətlə salamlayıram, Şuşaya, Qarabağa xoş gəlmisiniz!

Xahiş edirəm ki, ilk növbədə, Vətən uğrunda canından keçmiş, qəhrəmancasına həlak olmuş əziz şəhidlərimizin xatirəsini bir dəqiqəlik sükutla yad edək.

Allah rəhmət eləsin!

Biz şəhidlərimizin qanını döyüş meydanında aldığımız qisasımızı düşməndən döyüş meydanında aldığımız. Onların qanı yerdə qalmadı, bu, onların yaxınları üçün, qohumları üçün, bütün Azərbaycan xalqı üçün təsəlli verir.

Biz bu gün azad Qarabağda, azad Şuşada Dünya Azərbaycanlılarının Qurultayını keçiririk. Bu qurultayın adı Zəfər qurultayıdır və bu, təbiidir. Çünki tarixi Zəfərdən sonra ilk dəfədir ki, dünya azərbaycanlıları toplaşır, qurultay keçirir və ümumiyyətlə Zəfər adı xalqımıza çox yaraşır. Siz buraya Zəfər yolu ilə gəlmisiniz, qurultayın adı Zəfər qurultayıdır. Hazırda ölkəmizin müxtəlif yerlərində, ilk növbədə, azad edilmiş ərazilərdə Zəfər muzeyləri inşa edilir.

Bundan sonra Azərbaycan xalqı müzəffər xalq kimi əbədi yaşayacaq, bundan sonra bizim dövlətimiz qalib dövlət kimi yaşayacaq. Bu, böyük xoşbəxtlikdir - hamımız üçün, Azərbaycanda yaşayanlar, Azərbaycan vətəndaşları üçün, xaricdə yaşayan azərbaycanlılar üçün. Bu tarixi missiyanı həyata keçirən bizim qəhrəman övladlarımız tarix qarşısında, xalq qarşısında, Vətən qarşısında misilsiz xidmətlər göstərmişlər. Müstəqillik dövründə yetişən gənclər, vətənpərvərlik ruhunda yetişən gənclər bu tarixi hadisəni, tarixi müjdəni Azərbaycan xalqına bəxş etmişlər.

Buraya gələrkən 2001-ci ildə keçirilmiş ilk qurultayı xatırlayırdım. Bildiyiniz kimi, ulu öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə ilk qurultay 2001-ci ildə keçirilmişdir. Ulu Öndər dərin məzmunlu çıxışında, eyni zamanda, təbii ki, Qarabağ problemi ilə bağlı öz fikirlərini bildirmişdir və demişdir ki, Azərbaycan öz ərazi

bütövlüyünü bərpa edəcək, işğal altında olan torpaqlar işğaldan azad ediləcək və Azərbaycan xalqı öz dədə-baba torpaqlarına qayıdacaqdır. Biz - Ulu Öndərin davamçıları bu sözləri gerçəyə çevirdik və V qurultaya hazırlıq işləri başlayarkən mənə məruzə edildi və mən dedim ki, bu qurultay mütləq Şuşada keçirilməlidir. Əminəm ki, qurultay iştirakçıları da buna çox müsbət yanaşblar və böyük həvəslə Şuşaya, qədim Şuşaya, bizim mədəniyyətimizin paytaxtı olan Şuşaya gəlmişlər. Şuşa da öz doğmalarını bax, belə günəşli hava ilə qarşılayır və bu, bir daha onu göstərir ki, bura bizim tarixi torpağımızdır. Hətta təbiət, günəş də bizimlə həmrəydir.

Qarabağ münaqişəsinin həll edilməsi Prezident kimi mənim üçün başlıca vəzifə idi. Vəzifəyə seçildiyim ilk gündən bu günə qədər bu məsələnin həlli və postmünaqişə dövrünün Azərbaycanın xeyrinə inkişaf etməsi mənim üçün başlıca vəzifədir və bütün güclər səfərbər edilmişdir. Biz hamımız - həm Azərbaycanda yaşayan Azərbaycan vətəndaşları, dünya azərbaycanlıları bir nöqtəyə vururuq, bir hədəfə çatmaq üçün çalışırıq. Mən deyirdim ki, biz hər birimiz hər gün bu müqəddəs günü yaxınlaşdırmalıyıq, öz əməyimizlə, işimizlə, hərə öz yerində və torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasından daha vacib və ali vəzifə yox idi. Məhz buna görə ordu quruculuğu sürətlə aparılmışdır, buna görə Azərbaycan müasir orduya malik olmuşdur, buna görə gənc nəsil vətənpərvərlik, düşməne nifrət, Vətənə sədaqət ruhunda tərbiyə olunurdu, buna görə iqtisadi islahatlar aparılmışdır. Bizim bütün işlərimizin, apardığımız siyasətin, atdığımız addımların fəvqündə bu müqəddəs günü yaxınlaşdırmaq və bu günü görmək amalı dururdu. Biz buna öz gücümüzə nail olduq. Azərbaycan xalqı 30 il davam edən mənasız danışıqlar əvəzinə öz gücünü ortaya qoydu, ədaləti bərpa etdi, beynəlxalq hüququ bərpa etdi və bütün dünyaya sübut etdi ki, biz böyük xalqıq və heç vaxt bu xalq, Azərbaycan xalqı işğalla barışmaq fikrində deyildi.

Mən dəfələrlə, o cümlədən birinci Qurultaydan sonra keçirilmiş Dünya Azərbaycanlılarının qurultaylarında çıxış edərkən deyirdim ki, biz heç vaxt bu işğalla barışmayacağıq, nəyin bahasına olursa-olsun öz dədə-baba torpaqlarımızı işğaldan azad edəcəyik. Ancaq həqiqətən mən istəyirdim ki, bu məsələ sülh yolu ilə həll olunsun, müharibə yolu ilə yox. Çünki hesab edirdim ki, sülh yolu ilə bu məsələnin həlli mümkündür. Beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri ölkəmizin mövqeyini müdafiə edirdi. Dünyanın aparıcı beynəlxalq təşkilatları Azərbaycanın mövqeyini dəstəkləyən və haqq-ədalətə söykənən qərar və qətnamələr qəbul etmişlər. Ermənistanın işğalçılıq siyasəti dünya miqyasında artıq heç kimə sirr deyildi. Eyni zamanda, Azərbaycanla Ermənistan arasındakı qüvvələr nisbəti bizim xeyrimizə böyük dərəcədə dəyişdiriləndən sonra hesab edirdim ki, Ermənistan rəhbərliyi də nəhayət dərk edəcək ki, bizimlə rəqabət aparmaq üçün onların heç bir resursu yoxdur - nə siyasi resursu, nə iqtisadi, nə də insan resursu yoxdur. Hesab edirdim ki, Ermənistanda nəhayət anlayacaqlar ki, XXI əsrdə qonşu dövlətin torpağının böyük hissəsini işğal altında saxlamaq mümkün deyil. Ancaq əfsuslar olsun ki, həm Ermənistan rəhbərliyi, eyni zamanda, beynəlxalq ictimaiyyət, beynəlxalq təşkilatlar fərqli fikirdə idi və uzun sürən – 30 ilə yaxın davam edən danışıqlar, sadəcə olaraq, bu işğalı əbədləşdirmək, Ermənistanın işğalçılıq siyasətini pərdələmək və bizi bu acı vəziyyətlə barışdırmaq məqsədi güdüdü. Əlbəttə, biz heç vaxt buna razı ola bilməzdik və Vətən müharibəsindəki göstərdiyimiz iradə, qətiyyət, döyüş meydanındakı qəhrəmanlıq bunu bir daha göstərdi. Biz təkə Ermənistanla müharibə aparmamışıq. Biz təkə dünya erməniliyi ilə müharibə aparmamışıq, biz Ermənistanın himayədarları ilə müharibə aparmışıq və bu müharibədə Qələbə

qazanmışıq. Ona görə bu Qələbənin tarixi əhəmiyyəti daha böyükdür. Biz sübut etmişik ki, ölməyə getməyə hazırıq, öldü var, döndü yoxdur. Müstəqillik dövründə vətənpərvərlik ruhunda yetişən gənclərimiz ölməyə gedirdilər, bilərəkdən ölməyə gedirdilər Vətən uğrunda.

İkinci Qarabağ müharibəsində həlak olanların böyük əksəriyyəti gənc nəslin nümayəndələri idi. Onların heç biri Qarabağda olmamışdı, bu diyarı görməmişdilər, amma onların qəlbində yaşayan milli ruh, ədalət və Vətən sevgisi onları ölməyə aparırdı. Biz bütün dünyaya sübut etdik ki, XXI əsrdə necə müharibə aparmaq lazımdır, ləyaqətlə müharibə aparmaq lazımdır, müasir üsullarla müharibə aparmaq lazımdır və cəmi 44 gün ərzində Ermənistan ordusu tamamilə məhv edilmişdir. Ermənistanın məhv edilmiş silah-sursatının, texnikasının və qənimət götürülmüş texnikasının qiyməti ən aşağı 4-5 milyard dollar təşkil edir. O başqa məsələdir ki, kasıb ölkə bu pulu haradan əldə edib. Ancaq demək olar ki, Ermənistan ordusu yoxdur. Ermənistan ordusunda müharibə zamanı kütləvi fərariyyət hökm sürürdü, onların özlərinin etirafına görə, 10 min fərari olmuşdur Ermənistan ordusunda. Azərbaycan Ordusunda bir dənə də fərari olmamışdır. Budur, xalqımızın böyüklüyü, xalqımızın qələbəyə inamı, xalq-iqtidar birliyi və bütün dünya azərbaycanlılarının birliyi. Mən bilirəm ki, siz və sizin kimi xaricdə yaşayan milyonlarla azərbaycanlı hərə öz ölkəsində həm müharibənin gedişatını yaxından izləyirdiniz, eyni zamanda, öz çıxışlarınızda, öz şərtlərinizdə, sosial şəbəkələrdə və digər imkanlardan istifadə edərək, Azərbaycanın haqq səsinə, haqq işini yaşadığımız ölkələrin ictimaiyyətinə çatdırırdınız. Buna bu gün də ehtiyac var. Bu gün də ehtiyac var, çünki müharibə başa çatsa da, bizə qarşı olan ərazi iddiaları hələ ki, başa çatmayıb. Mən əminəm ki, bu da başa çatacaq. Əminəm ki, biz postmüharibə dövründə göstərdiyimiz səylər nəticəsində və bundan sonra göstərəcəyimiz səylər nəticəsində Ermənistanın və dünya erməniliyinin Azərbaycana qarşı ərazi iddialarını da aradan götürəcəyik. Ancaq bu gün hələ ki, bu iddialar var və biz buna hazır olmalıyıq. Biz müharibə dövründə - cəmi 44 gün ərzində 300-dən çox şəhər və kəndi döyüş meydanında azad etmişik. Məhz buna görə Ermənistan məcbur olub və noyabrın 10-da - noyabrın 9-dan 10-na keçən gecə kapitulyasiya aktına imza atdı. Məhz biz Şuşanı noyabrın 8-də azad edəndən sonra Ermənistan rəhbərliyi nəhayət anladı ki, müharibəni davam etdirmək onlara daha baha başa gələcək. Halbuki əgər onlar müharibənin ilk günlərində dediyim sözlərimə əməl etsəydilər və bizə işğal edilmiş torpaqlardan onların çıxarılmasının tarixini, cədvəlini versəydilər, müharibə daha tez dayana bilərdi. Mən müharibə dövründə dəfələrlə Azərbaycan xalqına müraciət edərkən deyirdim ki, Ermənistan rəhbərliyi bizə tarix versin, nə vaxt torpaqlarımızdan çıxır və həmin an biz müharibəni dayandırmağa hazırıq. Belə də oldu. Ancaq məcburən bunu etdilər. Qırx dörd gün ərzində tamamilə məhv edilmiş Ermənistan ordusu və Ermənistan dövləti faktiki olaraq uçurum kənarında idi. Məcburən noyabrın 10-da kapitulyasiya aktı imzaladı və biz bir güllə atmadan Ağdam, Kəlbəcər və Laçın rayonlarını geri qaytardıq. Beləliklə, biz müharibəni hərbi-siyasi yollarla həll etdik. Yenə də deyirəm, təkbaşına, heç bir vasitəçi olmadan.

Vasitəçilərə gəldikdə, əfsuslar olsun ki, bu gün də hələ də Minsk qrupu haqqında Ermənistanda yüksək vəzifəli şəxslər sözlər deyirlər. Hesab edirəm ki, bu, əbəsdir, bunun heç bir mənası yoxdur. Minsk qrupu faktiki olaraq 2019-cu ildə iflic olmuşdur. 1992-ci ildə bu məsələni həll etmək üçün mandat almış bu qrup faktiki olaraq heç bir nəticə əldə etməmişdir. İndi bu qrupun tarixçəsinə və hərəkətlərinə, verdiyi təkliflərə nəzər

yetirərkən bir daha görmək olar ki, bu qrup məsələni həll etmək üçün yaranmamışdır. Sadəcə olaraq, biz o vaxt bir qədər sadələvh idik. Bu qrup məsələni həll etmək üçün yox, işğalı əbədləşdirmək üçün yaradılmışdır. Minsk qrupunun həmsədr ölkələrində erməni lobbi qrupları çox təsirlidir. Məhz buna görə 28 il bu qrupun heç bir nəticəsi olmamışdır.

2019-cu ildə isə qrupun fəaliyyəti demək olar ki, dayanmışdır. Bunun da səbəbi Ermənistanın yeni rəhbərliyinin çox qərribə davranışı olmuşdur. Çünki Ermənistanın yeni rəhbərliyi 2018-ci ildə hakimiyyətə gələndə həm Minsk qrupunda, həm, - onu da açıq deməliyəm, - bizdə də bəzi ümidlər var idi ki, indi kriminal xunta rejim artıq devrildi və hakimiyyətə gələn yeni nəsil siyasətçilər reallığı dərk edəcəklər, anlayacaqlar ki, Azərbaycanla mübarizə aparmaq, müharibə aparmaq onların iqtidarında deyil. Demək olar ki, bir il ərzində aparılan fəal danışıqlar bu fikri daha da gücləndirirdi. Ancaq 2019-cu ildə Ermənistan rəhbərliyi tam fərqli mövqe sərgiləməyə başlamışdır. Ermənistan rəhbərliyi tərəfindən səsləndirilən cəfəng fikirlər faktiki olaraq danışıqlar prosesinə son qoymuşdur. “Qarabağ Ermənistandır və nöqtə” deməklə danışıqlar prosesinə son qoyuldu və bu açıqlamadan sonra mənimlə görüşə gələn Minsk qrupu demək olar ki, çox qeyri-müəyyən vəziyyətdə idi. Çünki bu bəyanatdan sonra hər hansı bir danışıqların aparılması qeyri-mümkündür. Çünki danışıqların mahiyyəti ondan ibarət idi ki, işğal altında olan torpaqlar azad olunacaq.

Faktiki olaraq Minsk qrupu ondan sonra, hətta görüntü naminə hər hansı bir fəaliyyət göstərə bilmədi. Ancaq Ermənistan rəhbərliyi daha uzağa getdi. Ondan sonra bizə qarşı açıq təhdidlər dilə gətirildi. Yeni torpaqlar uğrunda yeni müharibə ilə bizi hədələdilər. Amma yenə də beynəlxalq ictimaiyyət buna susdu. Bu, açıq təhdiddir. Özü də işğalçı dövlət tərəfindən işğala məruz qalan dövlətə qarşı növbəti təhdiddir. Yəni, bizi növbəti işğalla hədələyirdilər. Ancaq nə BMT, nə ATƏT, nə başqa təşkilatlar, nə Minsk qrupu heç bir açıqlama verməmişdi. Əlbəttə ki, işğalçı bundan ruhlanaraq daha da azğınlaşmışdı və faktiki olaraq Ermənistan tərəfindən onilliklər ərzində uydurduğu mifologiyaya inanmağa başlamışdı. Biz bu mifologiyanı darmadağın etdik, cəmi 44 gün ərzində düşməni torpağımızdan qovduq, Ermənistan bizim qabağımızda diz çökdü, başını əydi, kapitulyasiya aktına imza atmağa məcbur oldu, imdad dilədi və bu gün də həmin vəziyyətdədir. Bu gün də yer qalmayıb qapısını döyməsin ki, amandır Azərbaycan bizi hədələyir, Azərbaycan bizi burada boğmaq istəyir. Biz öz vəzifəmizi icra etmişik. Bizim başqa dövlətlərin torpağında gözümüz yoxdur, heç vaxt olmayıb. Ancaq biz öz torpağımızı heç kimə verəsi deyilik və İkinci Qarabağ müharibəsi bunu bir daha sübut etdi.

Yəni, münaqişəyə son qoyan Azərbaycan əsgəri oldu, qəhrəman Azərbaycan əsgəri. Müharibənin son hadisələri məhz burada - Şuşada baş vermişdir. Sıldırım qayalara dırmaşaraq bizim qəhrəman əsgərlərimiz, zabitlərimiz demək olar ki, əlbəyaxa döyüslərdə burada topla, tankla, artilleriya ilə silahlanmış Ermənistan ordusuna qalib gəldilər. Şuşa Zəfərindən sonra faktiki olaraq Ermənistan cəmi bir gün dirəniş, - əgər buna dirəniş demək mümkündürsə, - göstərməyə cəhd etmişdir və noyabrın 9-da artıq kapitulyasiya aktını imzalamağa hazır olduğunu bildirmişdir.

Biz müharibəni də ləyaqətlə aparmışdıq, postmüharibə dövründə də özümüzü ləyaqətlə aparırıq. Artıq postmünaqişə dövrünün nəticələri haqqında danışmaq olar. Çünki bir daha demək istəyirəm, bizim Qələbəmiz, özü də 44 gün ərzində əldə etdiyimiz Qələbə bir çoxları üçün gözlənilməz idi. Hərbi ekspertlər, siyasətçilər, bu

məsələ ilə məşğul olan müxtəlif təşkilatların nümayəndələri bizə həmişə deyirdilər ki, bu müharibəni Azərbaycan uda bilməz. Çünki Ermənistan bu 30 il ərzində işğal edilmiş torpaqlarda istehkamlar qurmuşdur, müdafiə xətləri qurmuşdur. Eyni zamanda, Qarabağın təbii relyefi elədir ki, torpaqları azad etmək çətin olacaq. Çoxlu itkilər olacaq, ancaq nəticədə bütün bu fərziyyələr demək olar ki, etibarsız oldu.

Onlar bir məsələni diqqətdən kənar qoymuşdular - Azərbaycan xalqının əzmini, Azərbaycan əsgərinin gücünü, Vətən sevgisini. Bəli, düzdür, bəzi yerlərdə beş, bəzi yerlərdə altı müdafiə xətti qurulmuşdu, istehkamlar qurulmuşdu, tikanlı məfillər, dəmir parçaları və sair. Bölgənin coğrafiyası bizim üçün çox əlverişsiz idi. Bütün bunlara baxmayaraq, az itki verməklə, Ermənistan ordusundan iki-üç dəfə az itki verməklə biz tarixi missiyamızı yerinə yetirdik və son nöqtəni burada - tarixi şəhərimizdə qoyduq.

Bu gün Şuşaya gələn hər bir insan, hər bir azərbaycanlı görür ki, Şuşa Azərbaycan şəhəridir. Əgər belə olmasaydı, Şuşa belə ağır vəziyyətdə olmazdı. Siz, indi buraya gələn qonaqlar müharibədən ilyarım keçəndən sonra gə bilərsiniz. Əgər müharibədən dərhal sonra gəlsəydiniz, görərdiniz ki, nə vəziyyətdədir. Hələ də dağılmış vəziyyətdədir. Ancaq Şuşa bərpa olunur, Şuşa dirçəlir və Şuşanın dirçəlməsi ilə bağlı gedən işlər çox genişmiqyaslıdır və bu haqda sizə məlumat veriləcək.

Əgər bu şəhər ermənilərə mənsub olsaydı, bu günə qoyardılar mı bunu? Burada cəmi 1800 adam yaşayırdı. Özü də onların 90 faizi hərbiçilər və onların ailə üzvləri idi. Burada bir dənə də salamat tarixi bina qalmamışdır. Ermənilər 17 bulağın 17-sini də qurutmuşdular, məscidlərimizi təhqir etmişdilər, sökmüşdülər, saraylarımızı sökmüşdülər. Yəni, bir dənə də burada yeni bir bina tikilməmişdi. Sadəcə olaraq, bizim təbii sərvətlərimizi istismar ediblər və təkə Şuşa yox, bütün digər şəhərlər də eyni vəziyyətdədir. Tamamilə dağılmış Ağdamı xarici ekspertlər, jurnalistlər Xirosimaya bənzədirlər. Bəli, Xirosima atom bombası nəticəsində məhv edildi. Ağdam və digər şəhərlər erməni vandallığı nəticəsində məhv edildi. Birinci Qarabağ müharibəsi dayanandan sonra 30 il ərzində binaları daş-daş söküb, daşıyıb satmışdılar və beynəlxalq təşkilatların hesabatlarında bu, var. Qəbirləri qazırdılar, ölümlərin qızıl dişlərini çıxarırdılar. Yəni, Ermənistan və erməni xalqı bu vəhşiliyə görə dünya miqyasında rəzil oldu. Ona görə gələn hər qonaq, azad edilmiş torpaqlara gedən hər qonaq erməni vəhşiliyini görür və görməlidir. Görməlidir ki, biz təkə işğalçıyı yox, faşistləri məhv etdik. Onların Birinci Qarabağ müharibəsində, İkinci Qarabağ müharibəsində, iki müharibə arasındakı dövr ərzində bütün əməlləri faşist əməlləridir. Bizim dinc şəhərlərimizi müharibə dövründə ballistik raketlərlə atəşə tutmaq, insanları məhv etmək faşizm deyil, bəs nədir? “Tocka-U”, “SCUD”, “İskəndər-M” raketləri ilə Şuşa vurulmuşdu. Qar əriyəndən sonra Şuşada, şəhərin mərkəzində “İskəndər-M” raketinin qalıqları aşkarlanmışdır və bir daha biz sübut etdik ki, Ermənistan bu ölümcül silahdan, qadağan edilmiş silahdan və onlarda heç cür olmayan silahdan istifadə edib. Buna inanmayanlar gəlib Hərbi Qənimətlər Parkında “İskəndər-M” raketinin qalıqlarını görə bilərlər.

Biz faşizmi məhv etdik. Biz Cənubi Qafqazı faşizmdən xilas etdik. Ancaq hələ də faşizmin təzahürləri baş qaldırır, hələ də Ermənistanda bəzi dairələr və dünya erməniliyi, xarici ölkələrdə yaşayan ermənilər bizi hədələməyə çalışırlar. Amma İkinci Qarabağ müharibəsinin tarixçəsi onların yadından çıxmamalıdır. Biz gücümüzü artırmışıq. İlyarım ərzində ordu quruculuğu sahəsində çox böyük işlər görüldü. Bu işlərin bir hissəsi

ictimaiyyətə təqdim edildi, bir hissəsi, əlbəttə ki, təqdim edilə bilməz. Ancaq hər kəs bilməlidir, bu gün Azərbaycan Ordusu istənilən vəzifəni icra edə bilər. Həm döyüş qabiliyyəti, həm milli ruh, həm mənəvi ruh, silah-sursat, texnika, yeni döyüşkən hərbi birləşmələrin yaradılması - bütün bunları biz məhz ona görə edirik ki, erməni faşizminin hələ də təzahürləri var və biz hər an erməni faşizmini,- əgər bir daha baş qaldırsa, - əzməyə hazır olmalıyıq və hazırıq. Ermənistan bunu yaxşı bilir, yaxşı başa düşür və heç vaxt bunu unutmamalıdır.

Biz bundan sonra ancaq və ancaq güclənəcəyik və postmüharibə dövrü bunu bir daha göstərdi. Həm ərazilərin bərpası, həm beynəlxalq müstəvidə addımlarımız bizim gücümüzü göstərdi. Çünki postmüharibə dövrü çox həssas bir dövrdür və artıq ilyarım keçəndən sonra tam əminliklə demək olar ki, biz bu çətin sınaqdan da şərəflə çıxdıq. Aparıcı beynəlxalq təşkilatlar postmüharibə reallıqlarını qəbul etdilər. BMT, hansı ki, Şuşada beynəlxalq tədbir keçirmişdir. Avropa İttifaqı hazırda Azərbaycan-Ermənistan arasında normallaşma prosesində çox fəal iştirak edir. ATƏT, hansı ki, çox yaxşı başa düşür Minsk qrupu artıq yoxdur. Düzdür mən, bir neçə ay bundan əvvəl, hələ Rusiya-Ukrayna müharibəsindən əvvəl demişdim, məndən soruşmuşdular ki, Minsk qrupu nə ilə məşğul olacaq? Dedim ki, 2022-ci ildə onların yaranmasının 30 illik yubileyidir. Yubiley keçirəcəklər, sonra pensiyaya gedəcəklər. Amma Rusiya-Ukrayna müharibəsi başlayandan sonra heç yubiley keçirməyə bunlarda fürsət olmadı.

Digər beynəlxalq təşkilatlar - məsələn, sədrlik etdiyimiz Qoşulmama Hərəkatı, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, bütün aparıcı beynəlxalq təşkilatlar bizim mövqeyimizi dəstəkləmişlər və postmünaqişə reallıqlarını qəbul etmişlər. İndi qonşu ölkələr 3+3 formatda beş ölkə hazırda əməkdaşlıq formatı yaradıbdır. Qonşu ölkələrin hamısı postmünaqişə reallıqlarını qəbul etmişlər. Böyük dövlətlər – Amerika Birləşmiş Ştatları, Böyük Britaniya, Amerika Prezidenti, Böyük Britaniyanın Baş naziri mənə göndərdikləri məktublarda bu, açıq-aydın göstərilir. Yəni, biz artıq bu mərhələni keçdik və bundan sonra Azərbaycan-Ermənistan əlaqələrinin normallaşması məsələsi gündəlikdədir. Yenə də bu gündəliyi biz ortaya qoyduq. Bütün ağırlı məqamlara baxmayaraq, işğala baxmayaraq, edilmiş bu vəhşiliklərə baxmayaraq, bölgənin gələcəyi naminə biz hesab edirik ki, buna ehtiyac var və biz sülh gündəliyi təqdim etdik və Ermənistandan hər hansı bir cavab gəlmədi. Beynəlxalq təşkilatlar da demək olar ki, buna o qədər də maraq göstərmədilər. Ona görə biz konkret olaraq beş prinsipdən ibarət təklif irəli sürdük və Ermənistan bu beş prinsipi qəbul etdi. Beləliklə, Ermənistan rəhbərliyi rəsmən bəyan etdi ki, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyır və Azərbaycana hər hansı bir ərazi iddiası yoxdur və gələcəkdə də olmayacaq. Hesab edirəm ki, bu, postmünaqişə dövrü üçün vacib məqamdır və biz məhz bu beş prinsip əsasında danışıqları aparmaq fikrindəyik.

Hazırda iki ölkənin xarici işlər nazirləri, nazirlikləri işçi qrupları formalaşdırır və hesab edirəm ki, yaxın gələcəkdə konkret danışıqlara başlamaq lazımdır və danışıqları çox uzatmaq lazım deyil. Çünki məhz beş prinsip əsasında sülh müqaviləsi imzalanacaq. Ona görə müqavilənin mətni tezliklə hazırlana bilər, imzalanıla bilər və beləliklə, Ermənistanla Azərbaycan arasında əlaqələr, o cümlədən diplomatik əlaqələr yaradıla bilər. Bu təklifi irəli sürməklə bir daha biz xoş niyyətimizi göstəririk və yenə də deyirəm, uzaqgörənlik göstəririk. Ermənistanda hərdənbir baş qaldıran revanşist qüvvələr bilməlidirlər ki, bu, Ermənistan üçün yeganə çıxış yoludur və bəlkə də son şansıdır. Əgər bundan imtina etsələr, onda biz də Ermənistanın ərazi bütövlüyünü

tanımayacağıq, bunu rəsmən bəyan edəcəyik. İkinci Qarabağ müharibəsinin nəticələrini nəzərə alaraq Ermənistan tərəfi yaxşı başa düşməlidir ki, bu addım nəyə gətirib çıxaracaq.

Amma yenə də dediyim bütün bu müsbət məqamlara baxmayaraq, hər birimiz – həm Azərbaycan hökuməti, həm səfirliklər, diaspor təşkilatları, bütün fəallar yeni reallıqları dünya ictimaiyyətinə çatdırmalıdır. Sizin – xaricdə yaşayan azərbaycanlıların bu sahədə daha böyük imkanlarımız var. Son illər ərzində bizim diaspor təşkilatlarımız çox fəallaşmış, həm İkinci Qarabağ müharibəsində biz bunu gördük, həm də ondan əvvəlki dövrdə. Hətta erməni radikal qüvvələrinin fiziki hücumlarına baxmayaraq, - onlar yenə də say çoxluğundan istifadə edib bizim fəallara qarşı cinayət törətmişlər, - azərbaycanlılar öz sözünü demişdilər, bu gün də bunu etmək lazımdır.

Yəni, yaşadığınız ölkələrin ictimaiyyətini, əgər belə demək mümkündürsə, maarifləndirmək lazımdır - həm Azərbaycan reallıqları haqqında, postmünaqişə dövrü haqqında və Azərbaycan tarixi haqqında. Hesab edirəm ki, bu, çox vacibdir. Çünki tarixi amillər həmişə istənilən münaqişənin siyasi və digər yollarla həll edilməsi üçün çox vacibdir. Tarix də göz qabağındadır. Uzaq tarixə getməyə ehtiyac yoxdur. Sadəcə olaraq, XIX əsrdə imzalanmış müqavilələri beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırmaq kifayətdir. Kürəkçay, Gülistan, Türkmənçay sülh müqavilələri. Orada erməni əhalisindən söhbət getmir. Kürəkçay müqaviləsini İbrahimxəlil xan Şuşalı və Qarabağlı, - titulu belə də gedib, - imzalayıb. XIX əsrin bu tarixi hadisələrindən sonra Qarabağa ermənilərin kütləvi köçü başlamışdır. Bu da heç kimə sirr deyil və artıq dünya ictimaiyyəti, ekspertlər bunu bilir, yaxşı olar ki, geniş ictimaiyyət də bunu bilsin. Azərbaycan xalqına qarşı edilən haqsızlıqlar haqqında biz beynəlxalq ictimaiyyəti mütləq məlumatlandırmalıyıq. XIX əsrdə, XX əsrin əvvəllərində ermənilərin Azərbaycan torpaqlarına köçürülməsi. 1920-ci ildə sovet hakimiyyəti tərəfindən Zəngəzurun Azərbaycandan qoparılıb Ermənistanı verilməsi, bu da tarixi faktdır. Ondan iki il əvvəl Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin İrəvanı Ermənistanı bağışlaması, bu da sənədlərlə təsdiq olunan faktdır. 1921-ci ildə sovet hakimiyyəti tərəfindən bizə qarşı növbəti təxribat hazırlanırdı. Zəngəzur 1920-ci ilin noyabrında bizdən qoparıldı, bir il sonra Qafqaz Bürosu Qarabağı da bizdən qoparmaq istəyirdi. Ancaq alınmadı və qərar qəbul olundu ki, Dağlıq Qarabağ Azərbaycanın tərkibində saxlanılsın. Amma buna baxmayaraq, ilyarım keçəndən sonra –1923-cü il iyulun 7-də Azərbaycan ərazisində tamamilə əsassız, süni bir qurum yaradıldı - Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti. Bunun yaradılmasının heç bir əsası yox idi. O vaxt indiki Ermənistanda yaşayan azərbaycanlıların sayı Qarabağda yaşayan ermənilərlə müqayisədə bəlkə də iki dəfə çox idi. Ancaq nədənsə, bu muxtar vilayəti orada yox, burada yaradıblar. Bunu yaradıblar və eyni zamanda, qədim Azərbaycan şəhərini – Şuşanı da onun tərkibinə salıblar, bir məqsədlə ki, Şuşa erməniləşsin. Çünki Şuşa tək bir qala kimi qalmışdı və yaxşı bilirsiniz ki, Şuşaya bütün yollar ermənilərin məskunlaşdığı yerlərdən keçirdi, ərazilərdən keçirdi. Yəni, Şuşaya gəlmək üçün mütləq ermənilərin yaşadığı kəndlərdən keçmək lazım idi. İndi biz Zəfər yolunu çəkmişik. Zəfər yolunu bizim əsgər, zabitlər ayaqla açdılar, o dağın, dərənin, meşənin içi ilə. Yəni, bu da təxribat idi. Yəni, Şuşanı bizdən qoparmaq üçün, erməniləşdirmək üçün Şuşanı da saldılar bu süni qurumun tərkibinə. Amma alınmadı, nə qədər çalışsalar da, alınmadı. Şuşa öz milli ruhunu o vaxt həmişə qoruyurdu və işğal dövründə ermənilər Şuşanı erməniləşdirə bilmədilər.

Ondan sonra 1940-1950-ci illərdə azərbaycanlıların Ermənistandan kütləvi deportasiyası, - bu da xalqımız üçün böyük faciə və böyük ədalətsizlik idi. Azərbaycanlılar öz tarixi torpaqlarından Azərbaycanın Mil-Muğan zonasına zorla köçürülmüşdür. O Azərbaycana qarşı bu edildi ki, İkinci Dünya müharibəsində 300 min Azərbaycan övladı müharibəyə getdi, qayıtmadı. O Azərbaycan ki, İkinci Dünya müharibəsində Sovet Ordusunun yanacağıının 90 faizini verirdi. Əgər Azərbaycan olmasaydı, Azərbaycan nefti olmasaydı, Sovet İttifaqı müharibədə qələbə qazana bilməzdi və 3-4 il bundan sonra xalqımıza qarşı bu ədalətsizlik hansı mənəviyyətə sığır?

Bu, tarixdir. Bu tarixi biz bilməliyik. Bu tarixi bilmədən 1980-1990-cı illərin tarixi yarımçıq qalacaq. Ondan sonra 1980-ci illərin sonlarında başlamış separatizm meyilləri faktiki olaraq Qarabağın böyük hissəsini Azərbaycandan qopardı. Hələ Sovet İttifaqı dövründə bunu etdilər. Xüsusi idarəetmə komitəsi yaradıldı və Moskvadan bir ermənipərəst adam təyin olundu. Ondan sonrakı tarix də bəllidir. Bax, bizim xalqımız iki əsr ərzində bütün bu iztirablardan keçib və nəhayət öz sözünü deyib. Nəhayət “dəmir yumruq”la düşmənin başını əzib, tarixi ədaləti və milli ləyaqəti bərpa edibdir. Ona görə, çox vacibdir ki, bu tarixi məqamlar daim diaspor təşkilatlarının gündəliyində olsun.

Əlbəttə, mən çox şadam ki, xaricdə fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatlarımız Azərbaycan ilə daim təmasdadırlar, Dövlət Komitəsi ilə təmasdadırlar və müxtəlif ölkələrdə fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatları arasında koordinasiya da təkmilləşir. Bu da çox vacibdir. Əlbəttə, biz hamımız – Azərbaycanda yaşayan azərbaycanlılar istəyirik ki, xaricdə yaşayan azərbaycanlılar öz tarixi Vətəni ilə sıx bağlı olsunlar. Heç olmasa, ildə bir dəfə hər bir azərbaycanlı öz ailəsi ilə Azərbaycana gəlsə, çox yaxşı olar - xüsusilə azad edilmiş torpaqlara getmək üçün. İndi bu gün biz qurultayı Şuşada keçiririk. Ancaq azad edilmiş ərazilər 10 min kvadratkilometrdən çoxdur və indi marşrutlar da açılır, aeroportlar da tikilir. Ona görə gəliş-gediş çox rahat olacaq.

Əlbəttə, çox istəyirik ki, ikinci, üçüncü nəsil azərbaycanlılar öz mədəniyyətinə bağlı olsunlar. Əlbəttə, bu, o qədər də asan məsələ deyil. Burada onlar, ilk növbədə, Azərbaycan dilini bilməlidirlər. Burada, əlbəttə ki, təkcə ailələrdə Azərbaycan dilini yaşatmaq mümkündür, ancaq kifayət deyil. Ona görə Azərbaycan məktəblərinin, bazar günü məktəblərinin açılması istiqamətində də biz hər zaman kömək göstərməyə hazırıq. Əslində, bunu edirik. Bəlkə də bunu daha da təşkilatlanmış şəkildə etmək lazımdır. Çünki Ana dili əsas amildir. Ana dili bütün Azərbaycan vətəndaşlarını birləşdirir.

Bizim xaricdə yaşayan gənc azərbaycanlılarımız həm İkinci Qarabağ müharibəsinin tarixini yaxşı bilməlidir, həm də bu həqiqətləri öz dostlarına çatdırmalıdırlar. Yəni, bir sözlə, xaricdə yaşayan azərbaycanlılar böyük qüvvədir. Onların fəaliyyəti ölkəmiz üçün çox önəmlidir. Onların fəallığı və Azərbaycan həqiqətlərinin çatdırılması, Azərbaycan maraqlarının müdafiə edilməsi, əlbəttə ki, bizim dövlətimizi daha da gücləndirir. Biz Azərbaycan dövləti olaraq öz fəaliyyətimizdə həmişə xaricdə yaşayan azərbaycanlıların yaşayışı ilə maraqlanıyıq, təmaslar qururuq. Dövlətlərarası münasibətlər müstəvisində bu, önəmli bir amildir. Mən də öz həmkarlarımla, harada ki, azərbaycanlılar yaşayır, o ölkələrin rəhbərləri ilə daim bu məsələyə diqqət yetirirəm.

Şuşada keçirilən qurultayın çox böyük tarixi mənası var. Bu gün Azərbaycan yeni dövrə qədəm qoyub. Biz otuz il torpaqları işğal edilmiş ölkə kimi yaşamışıq. Bu, bizim üçün çox ağır idi. Mənim üçün Prezident kimi, hər bir vətəndaş üçün, sizin üçün – xaricdə yaşayan azərbaycanlılar üçün. Biz bilirdik ki, bu məğlubiyyətin heç bir real əsası olmamışdır. Sadəcə olaraq, 1990-cı illərin əvvəllərində Azərbaycanda baş vermiş hadisələr - hakimiyyət uğrunda gedən müharibə, milli xəyanət, satqınlıq və digər bəd əməllər, bax, bu vəziyyəti yaratmışdır. Biz bilirdik ki, bu Qələbəyə layiqlik. Bir daha demək istəyirəm, - çıxışımın əvvəlində mən bunu dedim, - mənim üçün Prezident kimi başlıca vəzifəm ölkəmizi gücləndirmək və ərazi bütövlüyümüzü bərpa etmək idi. Sizin üçün də çox çətin idi. Çünki sizin yaşadığınız ölkələrdə erməni diaspor təşkilatları var. Siz ermənilərlə istər-istəməz hansısa ünsiyyətdə olursunuz, görüşürsünüz, ya da ki, haradasa tədbirlərdə bir yerdə olursunuz. Mən başa düşürəm ki, bu dövr sizin üçün çox ağır idi.

Ancaq bu gün vəziyyət tam başqadır. Bu gün alnımız açıqdır, bu gün üzümüz güldür, bu gün başımız dikedir və həmişə belə olacaq. Mən tam əminəm ki, bundan sonra Azərbaycan xalqı müzəffər xalq kimi əbədi yaşayacaq, Azərbaycan dövləti qalib dövlət kimi əbədi yaşayacaq. Biz öz torpağımızdayıq, bu torpaqda möhkəm dayanmışıq və heç kim heç vaxt bu torpaqlardan bizi tərpədə bilməz.

Yaşasın Şuşa! Yaşasın Qarabağ! Hamımız birlikdə: Qarabağ Azərbaycandır! Sağ olun.

X X X

Xatırladaq ki, Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayı ümummilli lider Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə 2001-ci ildə, II qurultay Prezident İlham Əliyevin Sərəncamına əsasən 2006-cı ildə, III qurultay 2011-ci ildə, IV qurultay isə 2016-cı ildə keçirilib.

AZƏRTAC
2022, 22 aprel

ŞUŞADA KEÇİRİLƏN DÜNYA AZƏRBAYCANLILARININ V QURULTAYI İŞİNİ PANEL İCLASLARI İLƏ DAVAM ETDİRİB

22 aprel 2022-ci il

Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşa şəhərində keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı – Zəfər Qurultayı aprelin 22-də işini “Postmüharibə dövründə Azərbaycan diasporunun qarşısında duran vəzifələr, fəaliyyət planı/yol xəritəsi” və “Qarabağın bərpası və yenidən qurulmasında Azərbaycan diasporunun töhfələri” mövzularında panel iclasları ilə davam etdirib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Fuad Muradovun moderatorluğu ilə keçirilən “Postmüharibə dövründə Azərbaycan diasporunun qarşısında duran vəzifələr, fəaliyyət planı/yol xəritəsi” mövzusunda panel iclasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev, Prezident Administrasiyasının Humanitar siyasət, diaspor, multikulturalizm və dini məsələlər şöbəsinin müdiri Fərəh Əliyeva, Almaniya Azərbaycanlıları Alyansının sədri, tibb elmləri doktoru Nuran Abdullayev, Gürcüstanın İş Adamları Birliyinin sədri Nəriman Qurbanov, “Sara Xatun” Qadınlar Cəmiyyətinin rəhbəri Simuzər Baloqlanova və Türkiyənin “Star” qəzetinin xarici siyasət yazarı, tədqiqatçı-jurnalist Sevil Nuriyeva çıxış ediblər.

Qeyd edilib ki, Qurultayın məqsədi postmünaqişə reallıqlarında Azərbaycan diasporunun qarşısında duran vəzifələrin, fəaliyyət istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsidir. Diqqətə çatdırılıb ki, 2020-ci ildə Vətən müharibəsindən sonra Qarabağın azad edilməsi ilə Azərbaycan diasporunun qarşısında duran vəzifələr də dəyişib. Əgər İkinci Qarabağ müharibəsindən xarici ölkələrdəki diaspor təşkilatlarımızın torpaqlarımızın işğalı, Ermənistanın təcavüzkar siyasətinin dünyaya çatdırılması idisə, bu gün əsas məqsəd işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə qarşıya çıxan problemlərin, şəhərlərimizin işğal dövründə yerlə-yeksan edilməsinin, Azərbaycanın maddi-mədəni və dini irsinin vandalizmə məruz qalmasını beynəlxalq ictimaiyyətə təqdim olunmasıdır.

Çıxışlarda vurğulanıb ki, bu gün Azərbaycan diasporunun qarşısında böyük vəzifələr dayanır. Diaspor nümayəndələri azərbaycançılıq məfkurəsi əsasında daha sıx birləşməlidir, sosial şəbəkələrdə fəallığı artırmalı, dünya ictimaiyyətinin diqqətini Qarabağdakı real vəziyyətə, mina probleminə və Birinci Qarabağ müharibəsində itkin düşmüş 4 minə yaxın Azərbaycanın taleyinə yönəltməlidir.

Diqqətə çatdırılıb ki, Azərbaycan bu gün regionda sülh gündəliyini təqdim edib. Bundan sonrakı çağırışlar yeni üslubda təqdim edilməlidir. Əsas məsələlər Vətən, onun taleyi və ölkəmizin ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi, ana dilinin, tarixin, mədəniyyətin yaşadılması və inkişaf etdirilməsi ilə bağlı olmalıdır.

Qurultay çərçivəsində keçirilən ikinci panel iclası isə “Qarabağın bərpası və yenidən qurulmasında Azərbaycan diasporunun töhfələri” mövzusunda olub. Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədr müavini Elşad Əliyevin moderatorluğu ilə keçirilən panel iclasında Qarabağ iqtisadi rayonuna daxil olan işğaldan azad edilmiş ərazilərdə (Şuşa rayonu istisna olmaqla) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi, Birinci

vitse-prezidentin köməkçisi Emin Hüseynov, Azərbaycan Respublikasının iqtisadiyyat nazirinin birinci müavini Elnur Əliyev, Qarabağ Dirçəliş Fondunun İdarə Heyətinin sədri Rəhman Hacıyev, “Yaşat” Fondunun Himayəçilik Şurasının üzvü, Danimarkada Azərbaycan diasporunun fəal üzvü Məsud Aşina, Dünya Bankı və Fondunun Azərbaycanlı Əməkdaşlar Assosiasiyasının təsisçisi Bəxtiyar Kərimov, Sankt-Peterburq Dövlət Universitetinin Beynəlxalq münasibətlər kafedrasının müdiri Niyazi Niyazov və Amerikanın orta qərb ştatları üzrə Azərbaycan mərkəzi, Amerika Azərbaycanlıları Koordinasiya Şurasının İdarə Heyətinin üzvü Esmira Bayramova çıxış ediblər.

Tədbirdə ilk olaraq bildirilib ki, Azərbaycan işğaldan azad edilmiş ərazilərdə misli görünməmiş bərpa və quruculuq işləri aparır. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin xüsusi diqqət mərkəzində olan bu fəaliyyət çox sayda dövlət qurumu, yerli və xarici şirkətlərin koordinasiyalı və sistemli işini tələb edir və bərpa işləri ilə bağlı tematik mövzularda işçi qrupları fəaliyyət göstərir. Məsul qurumların əlaqələndirilmiş fəaliyyəti əsasında Böyük Qayıdış proqramı Azərbaycanın müqəddəs torpaqlarında bərpa və quruculuq işlərinin həyata keçirilməsinə, onun əsl sahibləri üçün layiqli həyatın təmin olunmasına xidmət edir.

Diqqətə çatdırılıb ki, Azərbaycan ərazilərin bərpasında genişmiqyaslı quruculuq konsepsiyasına start verib. Buraya bir tərəfdən maddi-mədəni irsin qeydiyyatı və bərpası, infrastruktur layihələrinin gerçəkləşdirilməsi, digər tərəfdən isə minaların təmizlənməsi və təhlükəsizlik tədbirlərinin görülməsidir. Mina problemi quruculuq işləri qarşısında ciddi maneə yaradır. Erməni işğalı nəticəsində ərazilərin minalarla çirkləndirilməsi münaqişə başa çatdıqdan sonra iki yüzdən çox soydaşımızın həyatına son qoyub.

Panel iclasında Qarabağ Dirçəliş Fondunun fəaliyyətindən də bəhs edilib, layihələrin dəstəklənməsi üçün dövlət və özəl sektorun yatırımları, eləcə də ianələrin qəbulu barədə məlumat verilib. Qeyd edilib ki, Azərbaycan diasporunun üzvləri xaricdən sərmayələrin cəlb olunması, bərpa işlərinin dəstəklənməsi missiyasına yardım göstərilməsi işlərində fəal olmalıdırlar.

Bildirilib ki, hazırda Azərbaycan Qarabağda məskunlaşma üzrə mühüm layihələr həyata keçirir, dünya urbanizasiya təcrübəsinin ən müasir modellərini yaradır, “ağıllı şəhər” və “ağıllı kənd” layihələri gerçəkləşdirilir.

Panel iştirakçıları ötən dövrə nəzər salaraq, indiyədək keçirilmiş dörd qurultayda məğlub xalqın təmsilçiləri kimi iştirak etdiklərini, Şuşa Qurultayında isə ilk dəfə müzəffər xalqın təmsilçiləri olaraq bir araya gəldiklərini, Şuşadakı yüksək əhval-ruhiyyənin diaspor təşkilatlarına da sirayət etməli olduğunu diqqətə çatdırıblar. Ermənistanın Azərbaycan ərazilərini işğal etməsi, törədilmiş cinayətlər və vandalizm aktları dünya ictimaiyyətinə çatdırılmalı, eyni zamanda, postmüharibə dövründə quruculuq işlərinə investisiyaların cəlb olunması üçün iş aparılmalıdır.

Panel iclasları bədii hissə ilə davam edib.

AZƏRTAC
2022, 22 aprel

ZƏFƏR QURULTAYI KONSERT PROQRAMI İLƏ DAVAM EDİR

22 aprel 2022-ci il

Aprelin 22-də Şuşa şəhərində işə başlayan Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı – Zəfər Qurultayı konsert proqramı ilə davam edir.

Modern.az xəbər verir ki, konsert Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə keçirilir.

Mərasimdə folklor və rəqs qrupları, yerli incəsənət və bədii özfəaliyyət kollektivləri, xanəndələr çıxış ediblər. Konsertdən sonra “Xarıbülbul” Qonaq Evinin ziyafət salonunda qurultay iştirakçıları üçün rəsmi ziyafət veriləcək.

Aprelin 23-də başa çatacaq Zəfər Qurultayında 65 ölkədən 400-dən çox diaspor nümayəndəsi və qonaq iştirak edir

Xatırladaq ki, Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayı ümummilli lider Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə 2001-ci ildə, II qurultay Prezident İlham Əliyevin Sərəncamına əsasən 2006-cı ildə, III qurultay 2011-ci ildə, IV qurultay isə 2016-cı ildə keçirilib.

Modern.az
2022, 23 aprel

ŞUŞADA ZƏFƏR QURULTAYININ BAĞLANIŞ MƏRASİMİ KEÇİRİLİB

23 aprel 2022-ci il

Bağlanış mərasimində Dünya Azərbaycanlılarının Əlaqələndirmə Şurasının yeni tərkibi müəyyən edilib

Şuşada Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının – Zəfər Qurultayının bağlanış mərasimi keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, mərasimdə əvvəlcə Prezident Administrasiyasının Humanitar siyasət, diaspor, multikulturalizm və dini məsələlər şöbəsinin müdiri Fərəh Əliyeva Prezident İlham Əliyevin sərəncamları ilə Azərbaycan diasporunun inkişafında xidmətlərinə görə təltif edilən diaspor nümayəndələrinə “Əməkdar elm xadimi” fəxri adı, “Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fəxri diplomu”, “Dostluq” ordeni və “Tərəqqi” medalı təqdim edib.

Prezident Administrasiyasının şöbə müdiri Fərəh Əliyeva çıxışında diaspor nümayəndələrini əziz, doğma Şuşada görməkdən şad olduğunu bildirib.

Sonra Prezidentin Şuşa rayonunda xüsusi nümayəndəsi Aydın Kərimov və Şuşa Şəhəri Dövlət Qoruğu İdarəsinin İdarə Heyətinin sədri Məftun Abbasov çıxış ediblər.

Bildirilib ki, Zəfər Qurultayının Azərbaycan mədəniyyətinin incisi Şuşa şəhərində baş tutması mühüm tarixi hadisədir. Bu tədbir xaricdə yaşayan soydaşlarımızın doğma Vətən ətrafında daha sıx birləşməsinə və dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan azərbaycanlıların təşkilatlanmasına mühüm töhfə verəcək.

Qeyd edilib ki, indi əsas məqsəd işğaldan azad edilmiş torpaqların bərpa və azərbaycanlıların ata-baba yurduna qayıdışını təmin etməkdir. Baxmayaraq ki, işğaldan əvvəlki dövrdə Şuşa şəhəri “Qarabağın cənnəti”, “Qafqazın konservatoriyası” adlandırılıb, son 30 ildə düşmən Şuşada azərbaycanlılara məxsus bütün tarixi-mədəni irsi dağıtmaqla məşğul olub. İndi Şuşanın, eləcə də bütünlüklə Qarabağın əvvəlki şöhrətini qaytarmaq, Qarabağı dirçəltmək qarşıda duran əsas məqsədlərdəndir. İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə qısa müddətdə müasir yol infrastrukturunun qurulması, tarixi, dini və mədəni abidələrin bərpa edilməsi, bir sıra sosial layihələrin həyata keçirilməsi, Şuşanın Azərbaycanın və türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı seçilməsi, tarixi Şuşa Bəyannaməsinin imzalanması və nəhayət, Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının bu şəhərdə keçirilməsi bir daha sübut edir ki, Prezident İlham Əliyevin diqqət və qayğısı ilə Şuşa tezliklə dirçələcək, inkişaf edəcək, özünün əvvəlki şöhrətini qaytaracaq və yenə də mühüm mədəni tədbirlərin keçirildiyi məkana çevriləcəkdir. Dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan soydaşlarımız nəinki Şuşanın, eləcə də işğaldan azad olunmuş digər torpaqlarımızın gələcək sosial, iqtisadi və mədəni inkişafına öz fəaliyyətləri ilə töhfə verə bilirlər.

Eyni zamanda, vurğulanıb ki, tezliklə Şuşada, Daşaltı kəndində müasir beşulduzlu otellər, turizm və ictimai-iaşə mərkəzləri fəaliyyətə başlayacaq. Qarabağın səfalı təbiəti, füsunkar mənzərələri və turizm

imkanlarını nəzərə alsaq, bu potensialın inkişafında və xarici turistlərin buraya cəlb olunmasında soydaşlarımız yaxından iştirak edə bilərlər.

Daha sonra bir qrup diaspor fəalına “Diaspor fəaliyyətində xidmətə görə” medalı təqdim edilib.

Aparılan müzakirələr nəticəsində Qurultayın yekun sənədləri - qurultayın qətnaməsi, Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı nümayəndələrinin Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevə müraciəti, Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı nümayəndələrinin dünya azərbaycanlılarına müraciəti, Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının BMT-nin Təhsil, Elm və Mədəniyyət Təşkilatına (UNESCO) və BMT-nin Ətraf Mühit Proqramına (UNEP) müraciəti, Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının Azərbaycanın Ermənistanın işğalından azad olunmuş ərazilərində yaratdığı mina problemi ilə bağlı beynəlxalq ictimaiyyətə müraciəti yekdilliklə qəbul edilib.

Tədbirdə Dünya Azərbaycanlılarının Əlaqələndirmə Şurasının yeni tərkibi təsdiq olunub. Prezident İlham Əliyev Qurultay iştirakçıları tərəfindən Şuranın sədri, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Fuad Muradov Şuranın icraçı katibi seçilib.

Yekun sözü ilə çıxış edən Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Fuad Muradov Azərbaycan diasporuna dövlət qayğısından, diaspor fəaliyyətinin yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoymasından, Komitə tərəfindən həyata keçirilən layihələr və tədbirlərdən, beynəlxalq sahədə əməkdaşlıq və perspektiv imkanlardan, milli kimliyin və ana dilinin qorunması məsələlərindən, rəhbərlik etdiyi qurumun informasiya və təşviqat fəaliyyətindən danışib. Azərbaycan həqiqətlərinin beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılması, pandemiya dövründə diasporla işin təşkili, Azərbaycan diasporunun Tovuz döyüşlərindən sonrakı fəaliyyətinə toxunan F.Muradov diasporumuzun Vətən müharibəsi dövründə fəaliyyətindən bəhs edib, xaricdə yaşayan soydaşlarımızın ölkəmizdə şəhid ailələrinə və qazilərə, Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fonduna və Silahlı Qüvvələrə Yardım Fondu vasitəsilə, eləcə də Komitənin koordinasiyası ilə birbaşa yardımlar etdiklərini diqqətə çatdırıb. Azərbaycanın tanıtımı və təbliğatı istiqamətində görülən işlərə nəzər salan komitə sədri, həmçinin qarşıdakı problemlər və perspektivlər barədə məlumat verib. Vətən müharibəsindəki tarixi Zəfərdən sonra Azərbaycan dövləti kimi, xaricdəki Azərbaycan diasporunun da yeni mərhələyə qədəm qoyduğunu vurğulayan Fuad Muradov deyib: “Təbii ki, amalımız birdir, dəyişməyib və dəyişməyəcək – Azərbaycanın regionda və dünyada daha da güclü, qüdrətli dövlətə çevrilməsi və tanınması, yaşadıkları ölkələrdə dövlətimizin imicinin gücləndirilməsi, xalqlar arasında dostluğun gücləndirilməsi. Təbii ki, postmüharibə dövründə diaspor artıq yeni metod və yanaşmalar ortaya qoymalıdır. Gələcək fəaliyyət proqramımızda əsas yeri milli dövlətçiliyimizin intibah dövründə – Zəfər mərhələsində Azərbaycan diasporunu Qarabağın dirçəlişi prosesinə cəlb etmək tutur”.

Sonra Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılması və soydaşlarımıza azərbaycançılıq ideologiyası və yeni məqsədlər uğrunda gələcək fəaliyyətlərində uğurlar arzulanıb.

AZƏRTAC
2022, 23 aprel

**DÜNYA AZƏRBAYCANLILARININ ƏLAQƏLƏNDİRMƏ ŞURASININ
YENİ TƏRKİBİ – SİYAHİ**

23 aprel 2022-ci il

Bu gün Şuşada Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının – Zəfər Qurultayının bağlanış mərasimi keçirilib. Mərasimdə Dünya Azərbaycanlılarının Əlaqələndirmə Şurasının yeni tərkibi müəyyən edilib.

Modern.az xəbər verir ki, yeni seçilən tərkibə aşağıdakı şəxslər daxildir:

Sıra	Adı, soyadı	Vəzifəsi	Qeyd
1.	İlham Əliyev	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti (Dünya Azərbaycanlılarının Əlaqələndirmə Şurasının Sədri)	
2.	Mehriban Əliyeva	Azərbaycan Respublikasının Birinci-vitse prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və ISESCO-nun xoşməramlı səfiri	
3.	Samir Nuriyev	Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının rəhbəri	
4.	Anar Ələkbərov	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi	
5.	Hikmət Hacıyev	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi – Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri	
6.	Fərəh Əliyeva	Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının humanitar siyasət, diaspor, multikulturalizm və dini məsələlər şöbəsinin müdiri	
7.	Əli Əhmədov	Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini, Yeni Azərbaycan Partiyası sədrinin müavini	
8.	Ceyhun Bayramov	Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri	
9.	Emin Əmrullayev	Azərbaycan Respublikasının təhsil naziri	
10.	Anar Kərimov	Azərbaycan Respublikasının mədəniyyət naziri	
11.	Fərid Qayıbov	Azərbaycan Respublikasının gənclər və idman naziri	
12.	Fuad Muradov	Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri, Dünya Azərbaycanlılarını Əlaqələndirmə Şurasının icraçı katibi	
13.	Vüsal Hüseynov	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Miqrasiya Xidmətinin rəisi	
14.	Aslan Aslanov	Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyi İdarə Heyətinin sədri	
15.	Əli Hüseynli	Azərbaycan Respublikasının Milli Məclis sədrinin I müavini, Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri	
16.	Vasif Talıbov	Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri	
17.	Səməd Seyidov	Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin beynəlxalq münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin sədri, AŞPA-da Azərbaycan	

		nümayəndə heyətinin rəhbəri	
18.	Sabir Rüstəmxanlı	Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputatı, Xalq şairi	
19.	Səttar Mehbəliyev	Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının sədri, Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputatı	
20.	Qənirə Paşayeva	Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin mədəniyyət komitəsinin sədri	
21.	Rafael Hüseynov	Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputatı, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Nizami adına Ədəbiyyat Muzeyinin direktoru, akademik	
22.	Anar Rzayev	Azərbaycan Respublikası Yazıçılar Birliyinin sədri, xalq yazıçısı	
23.	Çingiz Abdullayev	Azərbaycan Respublikası Yazıçılar Birliyinin I katibi, xalq yazıçısı	
24.	Elçin Əfəndiyev	Azərbaycan Respublikasının xalq yazıçısı	
25.	Hafiz Paşayev	“ADA” Universitetinin rektoru	
26.	Fərhad Bədəlbəyli	Azərbaycan Dövlət Musiqi Akademiyasının rektoru, xalq artisti	
27.	Firəngiz Əlizadə	Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının sədri, xalq artisti	
28.	Daşqın Rəcəbli	Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi aparatının rəhbəri	

Dünya Azərbaycanlılarının Əlaqələndirmə Şurasında təmsil olunacaq diaspor təşkilatların və nümayəndələrinin siyahısına isə aşağıdakılar daxildir:

Sıra	Təşkilat	Təşkilat təmsilçisinin vəzifəsi	Qeyd
1.	Almaniya Azərbaycanlılarının Koordinasiya Şurası/Almaniya Azərbaycanlıları Alyansı	Əlaqələndirici /İdarə heyətinin sədri	
2.	Amerika Azərbaycanlıları Koordinasiya Şurası	Əlaqələndirici	
3.	“Azəri” ictimai birliyi (Qırğız Respublikası)	Prezident	
4.	Baltikyanı Ölkələrdə yaşayan Azərbaycanlıların Koordinasiya Şurası	Əlaqələndirici	
5.	Birləşmiş Krallıqda yaşayan Azərbaycanlıların Koordinasiya Şurası	Əlaqələndirici	
6.	“Buta” Azərbaycan –Koreya Dostluq Assosiasiyası	İdarə heyətinin sədri	
7.	Fransa Azərbaycanlılarının Koordinasiya Şurası	Əlaqələndirici	
8.	Gürcüstan Azərbaycanlıları İntegrasiya Mərkəzi	İcraçı direktor	
9.	İspaniya Azərbaycanlılarının Koordinasiya Şurası	Əlaqələndirici	
10.	İsveçrə Azərbaycanlılarının Koordinasiya Şurası	Əlaqələndirici	
11.	İtaliya Azərbaycanlılarının Koordinasiya Şurası	Əlaqələndirici	
12.	“Qarabağ” Azərbaycan Etnomədəni Birliyi (Qazaxıstan)	Sədr	
13.	Niderland-Belçika üzrə Azərbaycanlıların Koordinasiya Şurası	Əlaqələndirici	

14.	Özbəkistan Respublikasının Azərbaycan Milli Mədəniyyət Mərkəzi	Sədr	
15.	Polşa Azərbaycanlılarının Koordinasiya Şurası	Əlaqələndirici	
16.	Sankt-Peterburq Azərbaycanlılarının Milli-mədəni muxtariyyəti	Sədr	
17.	Skandinaviya ölkələri üzrə Azərbaycanlıların Koordinasiya Şurası	Əlaqələndirici	
18.	Şərqi Avropada yaşayan Azərbaycanlıların Koordinasiya Şurası	Əlaqələndirici	
19.	Türkiyə Azərbaycan Dərnəkləri Federasiyası	İdarə Heyətinin sədri	
20.	Ukrayna Azərbaycanlıları Radası	İcraçı direktor	
21.	“Ural-Azərbaycan” Sverdlovsk vilayəti Azərbaycanlılarının milli-mədəni ictimai təşkilatı	Sədr	
22.	Ərəb Ölkələri üzrə Azərbaycanlıların Koordinasiya Şurası	Əlaqələndirici	
23.	Avstraliya Azərbaycanlıları Mədəniyyət Assosiasiyasının sədri	Elxan Məmmədov	
24.	Hatay Azərbaycan Evinin sədri	Başar Kömür	
25.	Danimarka “Vətən” Cəmiyyətinin sədri,	Səfər Sadiqi	
26.	“Aziz” Azərbaycan – İsrail Beynəlxalq Assosiasiyasının prezidenti	Lev Spivak	
27.	Türkiyə - Azərbaycan Dostluq, Əməkdaşlıq və Həmrəylik Fondunun İdarə heyətinin üzvü	Sevil Nuriyeva	
28.	Xarici ölkələrdə yaşayan rəssamlar birliyinin sədri	Teymur Rzayev	
29.	Kvebek Azərbaycanlıları Assosiasiyasının sədri	Məsud Əliyev	
30.	“Bir kəmərlər bir yol” Gənc Çiçünaslar Alyansının sədri	Aqşin Əliyev	
31.	Azərbaycan-Yaponiya Dostluq Mərkəzinin sədri	Xəlil Kələntər	
32.	Buta Azərbaycan Koreya Dostluq Assosiasiyasının sədri	Cəmil Vəliyev	
33.	Azəri Yeni Zelandiya-Azərbaycan Dostluq Cəmiyyətinin sədri	Qalib Mahmudov	

ƏZİZ SANCAR DÜNYA AZƏRBAYCANLILARININ V QURULTAYININ İŞTİRAKÇILARINI TƏBRİK EDİB

25 aprel 2022-ci il

Dünya şöhrətli alim, Nobel mükafatı laureatı, ABŞ Milli Elmlər Akademiyasının üzvü Əziz Sancar ölkəmizin mədəniyyət paytaxtı Şuşa şəhərində keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı münasibətilə tədbir iştirakçılarını təbrik edib.

Görkəmli elm xadiminin qurultay iştirakçlarına ünvanladığı təbrik məktubunda deyilir:

“Əziz həmvətənlərim, hörmətli Qurultay iştirakçıları!

Sizləri Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının keçirilməsi münasibətilə ürəkdən təbrik edirəm. Bu Qurultayın mədəniyyətimizin beşiyi sayılan Şuşamızda keçirilməsi Qurultaya tarixi bir önəm və xüsusi bir yaraşlıq verir. Böyük məmnuniyyət hissi ilə qeyd etmək istərdim ki, Dünya Azərbaycanlılarının və Azərbaycan diasporunun Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılmasında müstəsna rolu vardır.

Bu tarixi missiyanın uğurla həyata keçirilməsində son illərdə Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədrindən tutmuş hər bir fərdinin rolu ibrətamiz sayılmalıdır. Azərbaycanın 44 günlük Vətən savaşında heç birimizin gözüne yuxu getmədi. Belə bir tarixi anda millətindən asılı olmayaraq, xaricdə yaşayan həmvətənlərimizi Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəmiz yalnız buraxmadı, bizləri informasiya bataqlığından çıxararaq, həqiqətləri əks etdirən məlumatlarla operativ şəkildə təmin etdi, dünyanın hər bir guşəsində vətəndaşlarımızı səfərbər etməklə yanaşı, dünyanın ən vacib siyasi mərkəzlərində möhtəşəm nümayişlərimizi koordinasiya etdi. Xüsusi vurğulamaq istərdim ki, xaricdə yaşayan həmvətənlərimiz 44 günlük Vətən savaşında əlindən gələn hər şeyi etdi, bu şərəfli imtahandan və savaştan xalqımızla bir yerdə alınacağıq və qələbəylə çıxdı. Azərbaycan diasporu xalqımızla bərabər Müzəffər Ali Baş Komandanın “dəmir yumruq” şüarına sadıq qaldı. Eşq olsun Sizlərə!

Xoşbəxt insanlarsınız ki, bu Qurultayda iştirak edirsiniz. Şuşamızın məftun gözəlliyini, onun əzəmətini, əyilməz qamətini görməklə yanaşı, əcdadlarımızın bizə əmanət qoyduğu tariximizi bu Qurultayda iştirak etməklə davam etdirirsiniz. Mən keçən il dekabrın 4-də Şuşamızı Məsud bəy və başqa dəyərli dostlarımızla ziyarət etdim və ən ümdə arzularımdan birinə - Şuşamızı görmək və orada Yuxarı Gövhər Ağa məscidində namaz qılmaq arzuma yetişdim.

Xüsusi vurğulamaq istərdim ki, bizlərə əsla arxayınçılıq yaraşmaz, zənnən hamımız da bunun fərqiindəyik. Qarşıda bizi Azərbaycanımız naminə böyük işlər gözləyir və əminəm ki, Qurultayda bu məsələləri dərinədən müzakirə edəcəksiniz və ümumi işimizə töhfələrinizi verəcəksiniz.

**Hörmətlə,
Əziz Sancar”**

<http://diaspor.gov.az/xeberler2020/x4133.php>

AMERİKALI NOBEL MÜKAFATI LAUREATI V QURULTAY İŞTİRAKÇILARINI TƏBRİK EDİB

25 aprel 2022-ci il

Nobel mükafatı laureatı, İsrail əsilli amerikalı biokimyəçi və biofizik, fəxri professor, Cənubi Kaliforniya Universitetindəki Kimya üzrə Dana və David Dornseif kafedrasının rəhbəri Arye Varşel (Arieh Warshel) Azərbaycan diasporunun tarixində baş verən əlamətdar hadisə - Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı münasibətilə tədbir iştirakçılarını təbrik edib.

Dünya şöhrətli alimin mədəniyyət paytaxtımız Şuşada keçirilən V Qurultayın iştirakçılarna ünvanladığı məktubda deyilir:

“Hörmətli diaspor nümayəndələri!

Üç dəfə Azərbaycana səfər etmək şərəfinə nail olmuşam. Hər səfərim zamanı ölkənin sürətlə müasir respublikaya çevrilməsi məni heyran edir. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan iqtisadi inkişaf, multikultural və çoxkonfessiyalı harmoniya modelinə çevrilib. Azərbaycan Diasporunun V Qurultayı mənə və digər aparıcı ekspertlərə Azərbaycan alimləri ilə görüşmək və qarşılıqlı maraq doğuran məsələləri müzakirə etmək üçün gözəl ölkənizə qayıtmaq imkanı verir.

Dostum, dünya şöhrətli riyaziyyatçı-bioloq, professor M.Əfəndiyev yeni rəhbərliyin dövründə Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin əldə etdiyi qeyri-adi uğurları mənəmlə bölüşdü. Mən bu gün sürətlə dəyişən dünyada Azərbaycan xalqı haqqında həqiqəti və etibarlı məlumatı dünya ictimaiyyətinə çatdırmaqda Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin mühüm rolunu dəstəkləyirəm.

Bu mühüm Qurultayın Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşada toplanması məqsədəuyğundur. Bu, yalnız builki tədbirin əhəmiyyətini vurğulamağa xidmət edir. Sizə uğurlar arzulayıram.

**Hörmətlə,
Arye Varşel,
Nobel mükafatı laureatı, Cənubi Kaliforniya Universitetinin
Kimya üzrə Dana və David Dornseif kafedrasının rəhbəri”.**

<http://diaspor.gov.az/xeberler2020/x4134.php>

**DÜNYA AZƏRBAYCANLILARININ V QURULTAYI NÜMAYƏNDƏLƏRİNİN
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ ZATI-ALİLƏRİ
CƏNAB İLHAM ƏLİYEVƏ MÜRACİƏTİ**

23 aprel 2022-ci il

Zati-aliləri!

Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının təşkilində göstərdiyiniz yüksək diqqət və dəstəyə görə Sizə bütün qurultay iştirakçıları adından dərin minnətdarlığımızı bildiririk. Tədbirin Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşada keçirilməsinin xüsusi əhəmiyyəti və rəmzi mənası vardır. Biz bu tarixi hadisənin iştirakçısı olmaqdan şərəf duyuruq.

Vətən müharibəsindəki möhtəşəm Qələbə Azərbaycanın tarixinə qızıl hərflərlə yazılaraq, hər bir azərbaycanlının yaddaşında silinməz izlər buraxmış milli birlik, rəşadət və qəhrəmanlıq salnaməsidir. İftixar hissi ilə bəyan edirik ki, məhz Sizin müdrik rəhbərliyiniz və qətiyyətli siyasətiniz nəticəsində Azərbaycan dövləti və xalqı bu sınaqdan alnıaçıq, üzüağ çıxmışdır.

Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün bərpa edilməsi, torpaqlarımızın Ermənistan tərəfindən 30 il boyunca davam etmiş işğalına son qoyulması Sizin apardığınız uğurlu daxili və xarici siyasətin, müasir və güclü ordu quruculuğu istiqamətində gördüyünüz misilsiz işlərin bəhrəsidir. Məhz Sizin rəhbərliyinizlə Azərbaycan Ordusu erməni millətçilərinin 200 illik “dənizdən-dənizə böyük Ermənistan” xülyasını və Ermənistan ordusunun məğlubedilməzliyi mifini darmadağın edərək bu neofaşizm təzahürünə ağır zərbə vurdu. Vətənimiz və xalqımız qarşısında müstəsna xidmətlərinizi dünya azərbaycanlıları hər gün dərin minnətdarlıq duyğuları ilə anırlar.

Möhtərəm cənab Prezident!

Dünya azərbaycanlılarının son qurultayından ötən dövr ərzində diaspor quruculuğu sahəsində mühüm işlər görülmüş, ciddi uğurlar əldə edilmişdir. Sizin tapşırıq və tövsiyələrinizə uyğun şəkildə diaspor təşkilatlarının fəaliyyətində keyfiyyət dəyişikliyinə nail olunmuş, Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, soydaşlarımızın yaşadıkları ölkələrdə cəmiyyət həyatına inteqrasiyası və onların ictimai-siyasi fəallığının artırılması sahəsində mühüm layihələr həyata keçirilmişdir. Azərbaycana dost münasibəti bəsləyən xalqların müxtəlif ölkələrdəki milli icmaları və diaspor təşkilatları ilə əlaqələr dərinləşdirilmişdir.

Xaricdə yaşayan azərbaycanlılara və diaspor təşkilatlarına dəstəyinizə görə Sizə minnətdarıq. Dünya azərbaycanlıları Sizin inamlı və məqsədyönlü siyasətiniz nəticəsində Azərbaycanın müstəqil dövlət kimi dünya siyasi səhnəsində öz yerini daha da möhkəmləndirməsindən və global proseslərin fəal iştirakçısına çevrilməsindən qürur duyur. İnanırıq ki, Sizin rəhbərliyinizlə xalqımız qarşıda duran bütün vəzifələrin öhdəsindən layiqincə gələcək, işğaldan azad olunmuş ərazilərimizi qısa zamanda bərpa edəcək, yenidən abadlaşdıracaq və gözəlləşdirəcəkdir.

Sizi əmin edirik ki, Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılması, milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunub saxlanması və tanınması, dövlətimizin maraqlarının təmin olunması və mənafeələrinin müdafiəsi naminə dünya azərbaycanlılarının daha mütəşəkkil qaydada təşkilatlanmaları üçün bundan sonra da bütün imkan və bacarığımızı səfərbər edəcəyik.

Bir daha bəyan edirik ki, dünya azərbaycanlıları Zati-alinizin Azərbaycanın tərəqqisinə, milli birliyimizin və həmrəyliyimizin möhkəmləndirilməsinə yönəlmiş siyasətini yekdilliklə dəstəkləyirlər.

Biz ölkəmizin ərazi bütövlüyünü bərpa etməklə xalqımızı hədsiz qürurlandıran siyasətinizin Azərbaycanı bundan sonra da davamlı inkişaf yolu ilə daha firavan gələcəyə aparacağına əminik.

Bu müqəddəs yolda Sizə yeni-yeni uğurlar arzulayırıq.

Müraciət Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayında qəbul edilmişdir.

Azərbaycan Respublikası, Şuşa şəhəri, 23 aprel 2022-ci il.

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI DİASPORLA İŞ ÜZRƏ
DÖVLƏT KOMİTƏSİNİN SƏDRİ FUAD MURADOVUN
ÇIXIŞI**

22 aprel 2022-ci il,

Şuşa şəhəri

Hörmətli xanımlar və cənablar!

Əziz Qurultay iştirakçıları!

Dünya azərbaycanlılarının bu ali məclisində tarixi zəfərimizin təntənəsi olan Şuşada hər birinizi ürəkdən salamlayıram!

Qürur hissi ilə çıxışıma Vətən müharibəsinin trimfu sayılan Şuşanın azad olunması münasibətilə müzəffər Ali Baş Komandanımız İlham Əliyevin Azərbaycan xalqına sözləri ilə başlamaq istəyirəm: **“Şuşanı azad etdik! Bu, böyük Qələbədir! Bu gün şəhidlərimizin, Ulu Öndərin ruhu şaddır! Gözün aydın olsun Azərbaycan! Gözünüz aydın olsun dünya azərbaycanlıları!”**

Əziz həmvətənlərimiz! Bu gün dünya azərbaycanlılarına dövlətimizin və ölkə rəhbərliyinin diqqət və qayğısını ifadə edən Zəfər qurultayının məhz burada, Qarabağda, Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşada keçirilməsi milli həmrəyliyimizin, xalqımızın qüdrətinin və dövlətimizin gücünün göstəricisi olmaqla, Azərbaycan diasporu üçün əlamətdar tarixi hadisədir. Xüsusilə vurğulamaq istəyirəm ki, V Qurultayın məhz Şuşada keçirilməsi cənab Prezidentin təşəbbüsüdür. Dünya azərbaycanlıları adından bu qüruru bizə yaşatdığına görə müzəffər Ali Baş Komandanımıza, şanlı Azərbaycan ordusuna, qəhrəman şəhidlərimizə və qazilərimizə bir daha minnətdarlığımızı bildiririk.

Əsas ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan və Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilən Dünya Azərbaycanlılarının Qurultayı artıq ənənə halını almışdır. Ümummilli liderin dillər əzbərinə çevrilən “Mən fəxr edirəm ki, azərbaycanlıyam!” sözləri ilə tarixə düşən I Qurultayda Azərbaycan icmalarının tarixi Vətənlə əlaqələrinin qurulması və möhkəmləndirilməsi, xaricdə yaşayan həmvətənlərimizin təşkilatlanması, diaspor quruculuğu sahəsində əsas vəzifələr müəyyənləşdirilmiş və bunun əsasında Azərbaycan diaspor siyasəti formalaşdırılmışdır. Dünyanın harasında yaşamasından asılı olmayaraq bütün azərbaycanlılar vətənimizin müdafiəsi və inkişafı uğrunda cənab Prezident İlham Əliyevin ətrafında sıx birləşərək həmrəylik nümayiş etdirirlər. Bu gün burada, V qurultayda Kanadadan Avstraliyadək, Yaponiyadan Çiliyədək, İslandiya Nigəriyadək 65 ölkədən 400 nəfər nümayəndə iştirak edir.

Əziz qurultay iştirakçıları, Vətənə xoş gəlmisiniz!

Dəyərli həmkarlar!

Azərbaycan diasporuna dövlət qayğısı

Dünya Azərbaycanlılarının IV Qurultayından ötən dövr ərzində Azərbaycan Respublikası Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin fəaliyyəti vahid proqram çərçivəsində həyata keçirilmişdir. Bu dövr ərzində fəaliyyətimizin ana xəttini Dünya Azərbaycanlılarının IV Qurultayında Dövlət Başçımızın tövsiyə və tapşırıqları təşkil etmişdir. Həmin meyarlar diqqətdə saxlanılmaqla, Azərbaycan diaspor təşkilatlarının təşəbbüs və təklifləri nəzərə alınmaqla 2019-2023-cü illər üçün Strateji Yol Xəritəsi hazırlanmışdır. Dövlət Komitəsi dünya azərbaycanlılarının fəaliyyətinin azərbaycançılıq ideologiyası ətrafında əlaqələndirilməsi, diaspor hərəkətinin gücləndirilməsi, milli-mədəni irsin təbliği, Ermənistanın 30 il ərzində işğal altında saxladığı ərazilərimizlə bağlı həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlıların təşkilatlanması, cəmiyyətə inteqrasiyası və digər istiqamətlərdə ardıcıl fəaliyyət göstərmişdir. Diaspor təşkilatları arasında birliyə nail olunması üçün əlaqələr intensivləşdirilmiş və gücləndirilmişdir.

Ötən dövr ərzində Dövlət Komitəsinin qarşısına qoyulan məqsəd və vəzifələrə uyğun olaraq müxtəlif ölkələrdə fəaliyyətdə olan diaspor təşkilatları tərəfindən mühüm əhəmiyyətli tədbirlər həyata keçirilmişdir. Bu tədbirlər həm Dövlət Komitəsinin təşkilatçılığı və dəstəyi ilə, həm də yerli diaspor qurumlarının öz gücü ilə təşkil olunmuşdur. Bütün hallarda tədbirlərin geniş əhatəli və yüksək səviyyədə keçirilməsinə, xaricdəki soydaşlarımızın təşkilatlanmasına və gənclərin diaspor fəaliyyətinə cəlb olunmasına xüsusi diqqət yetirilmişdir.

Dövlətin diaspor siyasətinə diqqət və qayğısının bariz nümunəsi kimi cənab Prezident İlham Əliyevin 5 iyul 2018-ci il tarixli fərmanı ilə Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondu yaradılmışdır. Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondu bu illər ərzində 200-ə yaxın diaspor təşkilatının sənədlərinin həmin ölkələrin qanunvericiliyinə uyğun tərtib edilməsi və qeydiyyatdan keçməsinə dəstək göstərmiş, 100-dən çox layihəni maliyyələşdirmişdir.

2020-ci ildə Nazirlər Kabineti tərəfindən “Xaricdə yaşayan aztəminatlı azərbaycanlılara sosial yardımın göstərilməsi qaydası” təsdiq olunmuşdur. Komitə ilə rahat əlaqə yaradıla bilməsi məqsədilə müasir informasiya texnologiyaları tətbiq edilmiş və qurum **“Elektron hökumət”** portalına inteqrasiya olunmuşdur.

Soydaşlar və diaspor təşkilatları haqqında qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi məqsədilə “Soydaşlar və diaspor təşkilatları haqqında” yeni qanun layihəsi işlənilir, hazırda digər dövlət qurumları ilə razılaşdırılma mərhələsindədir.

Xaricdə yaşayan azərbaycanlıların milli və vətəndaş hüquqlarının müdafiəsinə yönəlmiş tədbirlər həyata keçirmək, onların sosial-iqtisadi, ictimai-siyasi, mədəni-mənəvi problemlərini öyrənmək və həllinə dair Azərbaycan Respublikasının dövlət strukturları vasitəsilə müvafiq xarici dövlətlər qarşısında təkliflər irəli sürülmüşdür. Müxtəlif ölkələrdə azərbaycanlıların yüksək mövqelərə nail ola bilmələri və onların yaşadıkları ölkələrin ictimai, siyasi, iqtisadi həyatında daha da fəal rol oynamaları üçün müvafiq qanunvericilik çərçivəsində Azərbaycan diaspor təşkilatları tərəfindən dəstək

göstərilmişdir. Bir sıra ölkələrdə mer, bələdiyyə, digər yerli seçkili orqanlara, parlamentlərə namizədlikləri irəli sürülən soydaşlarımıza Azərbaycan icması öz köməyini əsirgəməmişdir.

Türkiyə Respublikasında müvafiq sənədləri olmadan yaşayan soydaşlarımızın sayının dəqiqləşdirilməsi və şəxsiyyəti təsdiq edən sənədlərlə təmin edilməsi məqsədilə işçi qrupu yaradılmış və onların elektron qeydiyyatı üçün müvafiq qurumlarla birlikdə xüsusi sistem hazırlanmışdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən xaricdə yaşayan cümhuriyyət varisləri “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyi” medalı ilə təltif olunmuşlar.

Xaricdə yaşayan soydaşlarımızı diaspor fəaliyyətində iştirak etməyə təşviq etmək, eləcə də xaricdə Azərbaycan həqiqətlərinin yayılması, tarix və mədəniyyətimizin təbliği üçün böyük əmək sərf edən azərbaycanlıların mükafatlandırılması məqsədilə “Diaspor fəaliyyətində xidmətə görə” Azərbaycan Respublikasının medalı təsis edilmişdir.

Diaspor gənclərinin fəallığının artırılması, milli kimliyin qorunub-saxlanması və liderlik potensialının inkişaf etdirilməsi məqsədi ilə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyi münasibətilə Şəkidə I Yay Düşərgəsi, Nəsiminin 650 illik yubileyi münasibətilə Şamaxıda II Yay Düşərgəsi, Brüssel şəhərində Azərbaycan Diaspor Gənclərinin Qış Məktəbi, Almaniyadakı Azərbaycanlı Həkimlərin I Forumu təşkil olunmuş, “Diaspor Könüllüləri”, “Liderliyin İnkişafı”, “Diaspor Gəncləri 1+1”, “Beyin qazanma” proqramı, “Azərbaycan Diaspor Qadınları Şəbəkəsi”, “Müxtəlif olsaq da, birlikdə güclüyük” və “E-akademiya” layihələri həyata keçirilmişdir. Azərbaycan Diaspor Gəncləri şəbəkəsi formalaşdırılmışdır.

Diaspor fəaliyyəti yeni inkişaf mərhələsində

Strateji Yol xəritəsində müəyyən edilmiş başlıca məqsəd Azərbaycan diasporunun birliyinə nail olunması, ümumi maraqların üstün tutulması və sistemli işin təşkil edilməsi olmuşdur. Səfirlik və konsulluqlarla birgə fəaliyyətə diqqət yetirilmişdir. Məhz vahid ideya və maraqlar uğrunda dövlət-diaspor əməkdaşlığının inkişafı, qüvvələrin ümumi məqsəd naminə birləşməsi, xüsusən, böhranlı vəziyyətlərdə düşünülmüş çevik planın olması üçün çalışılmışdır. Bu istər koronavirus pandemiyası, istərsə də Vətən müharibəsi dönməsində sistemli həyata keçirilmişdir.

Bu istiqamətdə effektiv işlərdən Azərbaycanlıların Koordinasiya Şuralarının yaradılması və Azərbaycan Evlərinin açılması olmuşdur. Hazırda dünyanın 31 ölkəsini əhatə edən və 130 diaspor təşkilatını özündə birləşdirən 14 Koordinasiya Şurasının hədəfi yerli, regional fəaliyyətin gücləndirilməsi və beynəlxalq təşkilatlar yanında müşahidəçi statusa yiyələnməkdir. 12 ölkədə fəaliyyət göstərən 18 Azərbaycan Evi isə xaricdə milli atributumuz kimi, maddi-mənəvi dəyərlərimizi təbliğ etdirməklə, sosial-mədəni məkan rolunu oynayır. Azərbaycan evləri bir ocağa çevrilmişdir. COVID-19 pandemiyası ilə əlaqədar sərhədlərin bağlanması, eləcə də Ukraynada baş verən hadisələrlə əlaqədar təxliyə olunan soydaşlarımız Azərbaycan evlərinə üz tutmuşlar.

Beynəlxalq sahədə əməkdaşlıq və perspektiv imkanlar

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi beynəlxalq əlaqələrin inkişafına və xarici ölkələrin təcrübəsinin öyrənilməsinə xüsusi diqqət yetirmişdir. Bu xüsusda Türk dövlətləri Təşkilatına üzv olan ölkələrin müvafiq qurumları ilə əməkdaşlıq dərinləşdirilmiş, bir sıra sənədlər imzalanmış, çoxsaylı tədbirlər keçirilmişdir. Bakı şəhərində Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv dövlətlərin məsul nazirlik və qurumları arasında təcrübə mübadiləsi proqramının açılışı olmuşdur. Eləcə də Berlin və Nyu-York şəhərlərində Türkdilli diasporların potensialının təkmilləşdirilməsi üzrə təlim proqramı təşkil edilmişdir.

Türkiyə, Rumıniya, Macarıstan, İsrail, Qazaxıstan, İsveçrə, Meksika, Özbəkistanın diaspor məsələlərinə məsul qurumları ilə görüşlər keçirilmiş, təcrübə mübadiləsi aparılmış, əməkdaşlığa dair bir sıra Anlaşma Memorandumları imzalanmışdır.

Bu yaxınlarda Komitənin nümayəndə heyəti Türk Dövlətləri təşkilatının Bursada təşkil olunan II Diaspor Forumunda iştirak etmişdir. Azərbaycan ilk dəfə olaraq, bu il Dubində keçirilən Qlobal Diaspor Forumunda təmsil olunmuşdur.

2021-ci il iyunun 15-də imzalanmış Türkiyə Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası arasındakı müttəfiqlik münasibətləri haqqında Şuşa Bəyannaməsinə uyğun olaraq istər iki ölkənin diaspor siyasətinə məsul qurumları, istərsə də xaricdəki Azərbaycan və Türk diasporları arasında qarşılıqlı əməkdaşlıq, dəstək və həmrəylik fəaliyyətinin gücləndirilməsinə xüsusi diqqət yetirilir. **İnanırıq ki, Azərbaycan və Türkiyə diasporları Şuşa Bəyannaməsinin əsas çağırışına – ümumi problemlər qarşısında birlikdə addımlar atılması və ardıcıl həmrəylik göstərilməsi məqsədilə səylərin birləşdirilməsi vəzifəsinin öhdəsindən layiqincə gələcəkdir.** Vətən müharibəsində Ermənistanın Gəncədə törətdiyi terror aktı zamanı Xaricdə Yaşayan Türklər və Əqrəba İcmaları İdarəsinin rəhbərinin Gəncəyə dəstək səfəri bunun əyani sübutudur.

Milli kimliyin və ana dilinin qorunması məsələləri

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü və dəstəyi ilə xarici ölkələrdə “Qarabağ” adlı həftəsonu Azərbaycan məktəbləri fəaliyyətlərini genişləndirir. Hazırda dünyanın bir çox şəhərlərində fəaliyyət göstərən “Qarabağ məktəbi”ndə yüzlərlə azərbaycanlı uşaq təhsil alır. Bunların sırasında Ottava, Nant, Bern, Varşava, Stokholm, London kimi şəhərlər var. Xaricdə yetişən azərbaycanlı gənc nəslin Vətənlə bağlı olmaları, milli ruhda tərbiyə almaları, ilk növbədə, Azərbaycan dilini bilmələri məqsədilə bir çox layihələr həyata keçirilir. Məktəblər pədoqoji heyət və zəruri vəsaitlərlə təmin olunur. Bundan başqa, xaricdə yaşayan 6-10 yaşlı azərbaycanlı uşaqlar üçün müasir üslubda hazırlanmış “Azərbaycan dili” dərsliyi çap edilərək xaricdəki soydaşlarımıza göndərilmişdir.

Komitənin informasiya və təşviqat fəaliyyəti

Komitənin “Kommunikasiya Strategiyası” və “Böhran vəziyyətlərində kommunikasiya Planı”na uyğun olaraq “Qaynar xətt” daxil, bütün əlaqə vasitələri, internet resursları və sosial media hesabları kimi geniş ünsiyyət məkanı formalaşdırılmışdır. Komitənin üç dildə saytı hazırlanmış, Ankarada

“Türkiyə-Azərbaycan” jurnalının nəşrinə başlanılmış, soydaşlarımız və diaspor təşkilatları ilə operativ əlaqənin qurulması üçün İnfografik “Diaspor xəritəsi” platforması, xaricdə yaşayan tanınmış azərbaycanlıların bioqrafiya bankı – azerbaycan.li saytı, akademik sahədə fəaliyyət göstərən həmvətənlərimiz haqqında elmidiaspora.az saytı, Diaspor TV və Diaspor FM yaradılmışdır.

Xaricdə yaşayan azərbaycanlıların, onların təsis etdiyi diaspor təşkilatlarının və Azərbaycana dost münasibət bəsləyən digər xalqların diasporlarının Azərbaycan Respublikasının dövlət orqanları və qeyri-hökumət təşkilatları ilə əlaqələr qurmalarına və inkişaf etdirmələrinə imkan yaradılmışdır. 30-dan çox ölkənin jurnalistlərindən ibarət “Azərbaycanın Jurnalist Dostları” şəbəkəsi qurulmuşdur. Bu potensialdan Vətən müharibəsi zamanı və ondan sonrakı dövrdəki vəziyyətlərdə, həmçinin “Mina xəritələri”, Oxçuçayın çirkləndirilməsi ilə bağlı beynəlxalq ictimaiyyətin məlumatlandırılmasında istifadə edilmişdir.

Pandemiya dövründə diasporla iş

COVID-19 pandemiyası diaspor təşkilatlarının da fəvqəladə vəziyyətlərə hazırlıq imkanlarını üzə çıxarmışdır. Dövlət Komitəsi tərəfindən çevik tədbirlər həyata keçirilmiş, o cümlədən 24/7 qərargah yaradılmış, Azərbaycanlıların Koordinasiya Şuraları və Azərbaycan Evləri gücləndirilmiş rejimdə fəaliyyət göstərmişdir. Pandemiya dövründə təkcə Dövlət Komitəsinin qaynar xəttinə 18 minə yaxın zəng, Azərbaycan evlərinə, Koordinasiya Şuralarına ümumilikdə 51 ölkədən 9 minə yaxın müraciət daxil olmuşdur. 33 ölkə üzrə 6857 nəfər soydaşımıza maddi yardım göstərilmişdir. Sərhədlərin qapanması ilə əlaqədar azərbaycanlıların təxliyəsinə dəstək göstərilmişdir.

Qarabağ mitinqləri

Azərbaycan diaspor təşkilatlarının fəaliyyətində Avropanın aparıcı şəhərlərində Azərbaycan həqiqətlərinin Avropa ictimaiyyətinə çatdırılması yolu kimi mitinq və aksiyaların təşkili xüsusi yer tutur. “Xocalıya Ədalət!” kampaniyası çərçivəsində 2019-cu ildə Brüssel və 2020-ci ildə Berlində Brandenburq qapıları önündə keçirilmiş Ümumavropa Qarabağ mitinqində Avropanın 30 ölkəsindən 3000-ə yaxın soydaşımız Azərbaycanın haqq səsinə çatdırmaq üçün bir araya gəlmişdir. 2022-ci ildə ilk dəfə olaraq ABŞ-ın bütün ştatlarından soydaşlarımızın iştirakı ilə Vaşinqtonda Kapitol binasının yaxınlığında keçirilmiş Ümumamerika Xocalı Mitinqini xüsusilə qeyd etmək istəyirəm.

Ümumilikdə, Azərbaycan həqiqətləri, xüsusilə də Xocalı soyqırımının 30-cu ildönümü ilə bağlı dünyanın 40-a yaxın ölkəsində 150-dən artıq müxtəlif formatlı təbliğat və anım tədbirləri təşkil olunmuş, 100-ə yaxın məqalə çap edilmiş, 24 ölkədə 29 aksiya keçirilmişdir.

Azərbaycan diasporu Tovuz döyüşlərindən sonra

2020-ci ilin iyul ayında Ermənistanın Azərbaycan Respublikasının Tovuz rayonu istiqamətində dövlət sərhədində törətdiyi təxribat xaricdə yaşayan həmvətənlərimizin ciddi narahatlığına və etirazına səbəb olmuşdur. Dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan azərbaycanlılar Ermənistanın işğalçılıq siyasətinə və müharibə cinayətlərinə etiraz olaraq mütəşəkkil şəkildə aksiyalara başlamışlar.

Pandemiya ilə əlaqədar məhdudiyətlərə baxmayaraq, ümumilikdə 30-dan çox ölkədə 25 min nəfərdən çox insanın iştirak etdiyi 100-ə yaxın etiraz aksiyası keçirilmişdir.

Ermənilərin bir neçə ölkədə Azərbaycan səfirliklərinin qarşısında təşkil etdikləri icazəsiz aksiyalar həmvətənlərimizin müdafiə aksiyaları ilə fiaskoya uğramışdır. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin tapşırıqlarına əsasən, aksiyalar zamanı ermənilərlə toqquşma nəticəsində zərərçəkmiş həmvətənlərimizin pozulmuş hüquqlarının yaşadıkları ölkələrin qanunları çərçivəsində və beynəlxalq hüquq normaları əsasında bərpası, eləcə də dəymiş maddi və digər zərərlərin aradan qaldırılması üçün bütün mümkün addımlar atılmışdır.

Bundan başqa bir çox dillərdə Tovuz təxribatları və Ermənistanın işğalçılıq siyasəti ilə bağlı dünyanın aparıcı siyasətçilərinə, parlamentari və kongresmenlərə minlərlə məktub göndərilmiş, sosial media üzərindən kampaniya aparılmışdır.

Azərbaycan diasporu Vətən müharibəsi dövründə

Böyük Zəfər ili Azərbaycan diasporu üçün böyük sınaq və qələbə ili olmuşdur. Vətən müharibəsi dövründə xaricdəki soydaşlarımız yaşadığı ölkədən, çalışdığı yerdən asılı olmayaraq, milli birlik nümayiş etdirərək bütün imkanları ilə dövlətimizə dəstək göstərmişlər.

Müharibə dövründə Komitənin koordinasiyası ilə 50-dən çox ölkədə fəaliyyət göstərən 300-ə yaxın diaspor təşkilatı, beynəlxalq təşkilatlar və Azərbaycandakı icmalar müxtəlif ölkələrin dövlət və hökumət rəhbərlərinə, parlament üzvlərinə, BMT, Avropa Şurası və digər beynəlxalq qurumlara 23 dildə 2000-dək bəyanat göndərmişdir. Avropa Parlamentinin üzvlərinə 775 bəyanat çatdırılmış, müxtəlif ölkələrin 641 nəfər parlament üzvünə isə bəyanat və müraciətlər birbaşa təqdim olunmuşdur. Təkcə “Azərbaycan Diaspor Qadınları Şəbəkəsi”nin müraciəti elektron poçt vasitəsilə 58 dövlət başçısına, 44 beynəlxalq təşkilata və 5 minə yaxın vəzifəli şəxsə göndərilmişdir.

Diasporumuz tərəfindən sistemli və ardıcıl şəkildə 30-dan artıq xarici ölkədə 200-dək aksiya keçirilmişdir. Təkcə Berlin şəhərində keçirilən izdihamlı mitinqə 10 mindən çox soydaşımız qatılmışdır. Bu tədbirlərdə Türkiyə, İsrail, Pakistan, Ukrayna və digər xalqların nümayəndələri də iştirak etmişdir. Komitə əməkdaşlarının və diaspor təşkilatları üzvlərinin xarici media orqanlarına çıxışları intensivləşmiş, diaspor nümayəndələri xarici TV-lərdə 98 dəfə canlı yayıma qatılmışlar. Dünyanın 60 ölkəsindən minlərlə soydaşımızın qatıldığı 300-dən çox videokonfrans təşkil olunmuş, diaspor təşkilatları və üzvləri 60 ölkədə 32 dildə 535 məqalə dərc etdirmişlər. Soydaşlarımız tərəfindən Paris, Haaqa, Cenevrə, Nyu York, Boston, Vaşinqton, Çikaqo, Toronto və digər böyük şəhərlərdə müxtəlif dillərdə hazırlanmış minlərlə poster yerləşdirmişdir. Komitə tərəfindən Azərbaycan həqiqətlərini əks etdirən 55-dən çox qısa videomaterial hazırlanaraq yayımlanmışdır.

27 Sentyabr – Anım Günü və 8 Noyabr – Zəfər Günü ilə əlaqədar olaraq 50-yə yaxın ölkədə Azərbaycan diasporu tərəfindən müxtəlif formatda 200-dən artıq layihə və tədbirlər təşkil olunmuşdur. Nüfuzlu qurumlara, beynəlxalq təşkilatlara müraciətlər ünvanlanmış, xarici KİV-də məqalələr dərc edilmiş, videoçarxlar yayımlanmışdır. Nyu-Yorkun “Times Square” meydanı, Yekaterinburq şəhərində

Boris Yeltsin adına Prezident Mərkəzi, Londonun 10 məşhur binasında, eləcə də Helsinki, Bern, Roma və Saloniki kimi böyük şəhərlərin mərkəzlərində qələbə simvollarımızın təsvir olunduğu rəqəmsal lövhələr yerləşdirilmişdir.

Xaricdə yaşayan soydaşlarımız Vətən müharibəsi dövründə şəhid ailələri və qazilərə Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondu və Silahlı Qüvvələrə Yardım Fondu vasitəsilə, eləcə də birbaşa yardımlar etmişlər. 44 günlük Vətən müharibəsi dövründə Azərbaycan diasporu ordumuza, şəhid və qazi ailələrinə 3 milyon manatdan çox məbləğdə maddi dəstək göstərmiş, tibbi ləvazimat və avadanlıqlar göndərmişlər. Dövlət Komitəsinin və "YAŞAT" Fondunun təşəbbüsü, Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondunun təşkilatçılığı ilə Azərbaycan diasporu tarixində ilk dəfə Vətən müharibəsi şəhidlərinin və yaralıların ailələrinə dəstək məqsədilə "YAŞAT" Xeyriyyə marafonu təşkil edilmişdir. Ümumilikdə, marafonda 63 ölkədə yaşayan soydaşlarımız 1 milyon manatdan artıq vəsait ianə etmişlər.

Bundan başqa, Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılması məqsədilə Diaspor Komitəsi 50 nəfərə yaxın xarici jurnalist, bloqer, fotoqraf, siyasi şərhçi və deputatın Azərbaycana – işğaldan azad olunmuş torpaqlara səfərlərini təşkil edib. Qarabağa səfər edən fotoqrafların çəkdiyi əsərlərdən ibarət sərgilər Avropanın mərkəzi şəhərlərində nümayiş olunmuşdur.

Səmimiyyətlə qeyd edə bilərik ki, Azərbaycan diasporunun əsası ulu öndər tərəfindən qoyulmuş mənəvi birliyi son illər yüksək etimad, inamlı münasibətlər müstəvisində möhkəmlənmiş, 2020-ci ildə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə yüksək zirvəyə çatmışdır. Prezidentimiz Vətən müharibəsində əldə olunan davamlı qələbələrlə bağlı çıxışlarında mütəmadi olaraq Azərbaycan diasporunun, xaricdə yaşayan soydaşlarımızın da fəaliyyətini yüksək qiymətləndirmiş, onları təbrik etmişdir. Hesab edirik ki, Prezident İlham Əliyevin fərmanı ilə yaradılan "YAŞAT" Fondunun Himayəçilik Şurasında diasporumuzun iki nüfuzlu üzvünün təmsil olunması Azərbaycan diasporuna ali səviyyədə göstərilən etimaddır. Bütün bunlar diasporumuzun yeni mərhələdə inkişafına xüsusi stimül verir, soydaşlarımız bunu çox böyük sevinc və fərəh hissi ilə qarşılayırlar.

Əziz dostlar!

Siz qürbətdə yaşayaraq, müxtəlif çətinliklərə baxmayaraq, qışın soyuğunda, yayın istisində, sizi bəlkə də anlamayan cəmiyyətlərə Azərbaycanın haqq səsinə çatdırırsınız. Hər biriniz əlinizdən gələni əsirgəmədən yaşadığınız cəmiyyətlərdə yorulmadan fəaliyyət göstərirsiniz. Göstərdiyiniz bu əzmkarlıq, həmrəylik, dəstək və töhfələrinizə görə sizin şəxsinizdə Azərbaycan diaspor ailəsinin hər bir üzvünə təşəkkür edirik.

Dəyərli diaspor nümayəndələri!

Vətən müharibəsindəki tarixi Zəfərdən sonra Azərbaycan diasporu yeni mərhələyə qədəm qoymuşdur. Təbii ki, amalımız birdir, dəyişməyib və dəyişməyəcək – Azərbaycanın regionda və dünyada daha da güclü, qüdrətli dövlətə çevrilməsi və tanınması, yaşadığı ölkələrdə dövlətimizin imicinin gücləndirilməsi, xalqlar arasında dostluğun gücləndirilməsi. Təbii ki, post-müharibə dövründə diaspor artıq yeni metod və yanaşmalar ortaya qoymalıdır. Bura ilk növbədə lobbı quruculuğu

istiqlalında fəaliyyətin gücləndirilməsi, dost ölkə və xalqların, o cümlədən Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv ölkələrin diaspor təşkilatları ilə əlaqələrin dərinləşdirilməsi, yeni texnologiyalardan istifadə etməklə diaspor hərəkatının gücləndirilməsi daxildir. Bundan başqa, uzun illərdir xaricdə çalışan azərbaycanlı alimlər, həkimlər topladıqları təcrübəni ölkəmizin inkişafına cəlb edilməli, Vətəndəki həmkarları ilə daha çox təcrübə mübadiləsi proqramları təşkil olunmalıdır. Qarşımızda duran problemləri aradan qaldırmaq üçün diaspor təşkilatları arasında koordinasiyanı gücləndirmək, yerli cəmiyyətlərdə inteqrasiya məsələlərinə diqqət yetirmək, ictimai-siyasi inkişafa nail olmaq, xarici KİV-lə əlaqələri intensivləşdirmək, lobbiçilik fəaliyyətini gücləndirməklə dövlət və hökumət orqanlarına təsir imkanlarını artırmaq əsas vəzifələrdəndir.

Azərbaycan diasporunun yeni strateji hədəflərinin müəyyənləşdirilməsi, “yumşaq güc” və “publik diplomatiya” konseptinin hazırlanması qarşıya qoyulan vəzifələrdəndir. Bu xüsusda, “Azərbaycan Diasporunun Perspektiv İnkişafı Dövlət Konsepsiyası”nın və “Dünya azərbaycanlılarının məskunlaşdıqları ölkələr üzrə İnteqrasiya və İnkişafı Dövlət Proqramı”nın ərsəyə gətirilməsidir.

Bu il elə burada gənclərin “Yay Düşərgəsi”nin təşkil olunması planlaşdırılır. Diasporun qlobal trendə çevrildiyini nəzərə alsaq, Azərbaycanın gələcəkdə “Beynəlxalq Diaspor Forumu”na, etno festivallara, milli və bəşəri çarları zənginləşdirmək məqsədilə akademik yanaşma üçün qlobal simpoziumlara ev sahibliyi etməsi əsas hədəflərimizdəndir. O cümlədən, “Azərbaycan diaspor elçisi” və “Azərbaycan diaspor məktəbi” modelinin üzərində işləyirik.

Lobbiçiliyin yeni mərhələsi üçün “Beynəlxalq Təşkilatlarda İşləyən Azərbaycanlılar Şəbəkəsi”nin və “Azərbaycanda Təhsil Alan Əcnəbilər Platforması”nın yaradılmasını düşünürük.

Eyni zamanda ümummilli liderimizin təşəbbüsü ilə təsis edilən Dünya Azərbaycanlılarının Əlaqələndirmə Şurasının işlək mexanizminin olması üçün daimi katibliyin yaradılması və “Vətən Cəmiyyəti”nin bazasında Dünya Azərbaycanlılarının Muzeyinin qurulması arzusundayıq.

Gələcək fəaliyyətimizdə əsas yeri milli dövlətçiliyimizin intibah dövrü – zəfər mərhələsində Azərbaycan diasporunu Qarabağın dirçəlişi prosesinə cəlb etmək tutur. Məqsəd dünya azərbaycanlılarının və Azərbaycana dost münasibət bəsləyən diasporların nümayəndələrinin diqqət və qayğısını Qarabağın quruculuğuna yönəldilməsi, ayrı-ayrı dövlətlərdə fəaliyyət göstərən Azərbaycan diasporunun birbaşa və dolayısı ilə iştiraka sövq edilməsi, müxtəlif ölkələrdə böyük biznes imkanlarına malik azərbaycanlıların bura - Ana Vətənə sərmayə qoymasındadır. Bunun üçün bir çox hökumət və qeyri-hökumət təşkilatları ilə işə başlanılmışdır.

Şuşa şəhərinin 2023-cü ildə *Türk Dünyasının Mədəniyyət Paytaxtı elan edilməsi çərçivəsində* “I Ümumtürk Elat Festivalı” və “Diaspor Dekadaları”nın keçirilməsi planlaşdırılır.

2020-ci ildə Komitənin “YAŞAT” Fondu ilə birgə reallaşdırdığı, həyati vacib əhəmiyyət daşıyan “Həmrəylik Marafonu”nun davamı olaraq, Qarabağ Dirçəlişi Fondu ilə birlikdə yeni layihənin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Bu gün Azərbaycan diasporunun ürəyi Şuşada döyünür. Mövcud şəraitlə əlaqədar olaraq bu əlamətdar tədbirdə minlərlə fəal, ürəyi vətən eşqi ilə döyünən soydaşlarımız iştirak edə bilmir. Burdan onların hər birinə salamlarımızı və bütün qurultay iştirakçıları adından vətənimiz naminə fəaliyyətlərinə görə təşəkkürümüzü bildiririk. Əminik ki, Dünya azərbaycanlılarının növbəti Qurultaylarında imkan və şərait daha da genişlənəcəkdir. Biz doğma Şuşamıza qayıtmışıq və burada daha tez-tez görüşəcəyik.

Çıxışımı Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevi Dünya Azərbaycanlılarının 1-ci Qurultaydakı konseptual çıxışındakı unudulmaz sözlərlə bitirmək istəyirəm: ***“Hamımız - siz də, biz də çox iş görməliyik ki, Azərbaycanın güclü diasporu yaransın. Müxtəlif ölkələrdə yaşayan azərbaycanlılar daha da güclənsinlər. İqtisadi cəhətdən daha da möhkəmlənsinlər, yaşadıkları ölkələrin ictimai-siyasi həyatında fəal iştirak edə bilsinlər. O ölkənin həyatına öz təsirlərini göstərə bilsinlər. Beləliklə də müxtəlif ölkələrdə də Azərbaycanın müstəqilliyini, onun xarici siyasətini təbliğ etməklə yanaşı, Azərbaycanın problemlərinin həll olunmasına yardım etsinlər. Hesab edirəm ki, dünya azərbaycanlıları bu yol ilə getməlidir”.***

Yaşasın Azərbaycan xalqı!

Yaşasın Müzəffər Ali Baş Komandan!

Biz birlikdə daha güclüyük!

Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

<http://diaspor.gov.az/xeberler2020/x4141.php>

DÜNYA AZƏRBAYCANLILARININ V QURULTAYI NÜMAYƏNDƏLƏRİNİN DÜNYA AZƏRBAYCANLILARINA MÜRACİƏTİ

23 aprel 2022-ci il

Əziz həmvətənlər!

Hörmətli soydaşlarımız!

Biz, Şuşa şəhərində keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının iştirakçıları, Sizi Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtından salamlamaqdan qürur duyuruq.

2001-ci il noyabrın 9–10-da Bakı şəhərində xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin təşəbbüsü və dəstəyi ilə keçirilmiş Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayından bəri ötən müddətdə müxtəlif ölkələrdə azərbaycanlı icmaların təşkilatlanması və mütəşəkkilliyinin artırılması, soydaşlarımızın tarixi Vətənlə əlaqələrinin möhkəmləndirilməsi və milli həmrəyliyimizin məzmunca zənginləşdirilməsi üçün çox iş görülmüşdür. Ulu öndərin xalqımıza və dövlətimizə bağlılıq hissəsinə əsaslanan, milli-mənəvi və ümumbəşəri dəyərləri üzvi şəkildə birləşdirən azərbaycançılıq ideologiyası bu dövr ərzində bütün dünyadakı həmvətənlərimiz arasında geniş yayılmışdır.

Ermənistanın otuz ilə yaxın işğal altında saxladığı torpaqlarımızın 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin əmri ilə rəşadətli ordumuzun başladığı əks-hücum əməliyyatı nəticəsində qısa zamanda azad edilməsi, ölkəmizin ərazi bütövlüyünün cəmi 44 gün ərzində bərpa olunması və bununla da Ermənistanın işğalı üzündən məcburi köçkün vəziyyətinə düşmüş insanlarımızın yurd həsrətinə son qoyulması əslində milli həmrəyliyimizin təntənəsidir.

2020-ci il noyabrın 8-də qürur ünvanımız Şuşa şəhərinin azad edilməsi İkinci Qarabağ müharibəsindəki Zəfərin zirvəsi və Azərbaycan dövlətçiliyinin tarixinə qızıl hərflərlə yazılan möhtəşəm hadisə oldu. Məhz Şuşanın işğaldan azad edildiyi tarix Azərbaycanın əlamətdar günlər təqviminə "Zəfər Günü" kimi yazıldı.

Vətən müharibəsində tarixi qələbədən sonra yaranmış yeni geosiyasi reallıq, Azərbaycanın dünyada nüfuzunun daha da yüksəlməsi, ölkəmizin beynəlxalq məsələlərin həllində yaxından və fəal iştirakı diaspor təşkilatlarımızın qarşısında yeni vəzifələr qoyur.

Dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan azərbaycanlıların mədəni-siyasi birliyi və həmrəyliyi müstəqil Azərbaycan Respublikasının strateji məqsədlərindəndir. Bu gün Azərbaycan diasporu böyük mədəni və intellektual potensiala malikdir. Azərbaycanlıların hazırda 33 ölkəni və 130-dan çox diaspor təşkilatını əhatə edən 14 Koordinasiya Şurası fəaliyyət göstərir. Harada məskunlaşmalarından asılı olmayaraq, soydaşlarımızın ən başlıca vəzifələrindən biri Azərbaycan xalqının tarixi nailiyyəti və dünya azərbaycanlılarının mənəvi-siyasi iradəsinin nəticəsi olan müstəqil dövlətçiliyimizi qoruyub

saxlamaqdan, milli dövlətimizin dünya birliyində layiqli yer tutmasına öz əməli töhfəsini əsirgəməməkdən ibarətdir.

Müstəqil Azərbaycanın müasir, dünyəvi və hüquqi dövlət quruculuğu yolunda inamla irəliləməsi dünya azərbaycanlılarının milli müstəqillik və dövlətçilik təfəkkürünün inkişafına, onların həmrəyliyinə təkan verir. Vətəndən ayrı yaşayan hər bir azərbaycanlı əmin olmalıdır ki, onun nüfuzunu, şərəfini qorumağa həmişə hazır olan bir dövlət – Azərbaycan Respublikası vardır. Prezident İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, “artıq bu gün dünyada mövcud olan və fəallaşan Azərbaycan icmaları ölkəmizə də dəstəkdir. Biz də onları dəstəkləyirik. Dəfələrlə demişəm, bütün Azərbaycan vətəndaşları, xaricdə yaşayan azərbaycanlılar bilirlər ki, onların arxasında güclü Azərbaycan dövləti dayanır”.

Hamımızı azərbaycanlı olmaq kimi ülvü bir amal birləşdirir. Vətəndaşlıq borcu bizi yaşadığımız ölkələr qarşısında hansı məsuliyyətə sövq edirsə, azərbaycançılıq amalı da hər birimizi Azərbaycan xalqı və dövləti qarşısında eyni məsuliyyətə səsleyir. Buna görə də Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması soydaşlarımızın əsas vəzifələrindən biri olaraq qalmaqdadır.

Əziz həmvətənlər!

Sizə müraciət edərək qəbul olunmuş qərarların yerinə yetirilməsi üçün bütün imkanlarınızdan yararlanmağa, dünya azərbaycanlılarının birliyi və həmrəyliyi ideyalarının həyata keçirilməsi naminə qüvvələrinizi birləşdirməyə çağırır, hər birinizə sağlamlıq, firavanlıq, əmin-amanlıq və Vətənimizin tərəqqisi yolunda uğurlar arzulayırıq.

Müraciət Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayında qəbul edilmişdir.

Şuşa şəhəri, 23 aprel 2022-ci il

DÜNYA AZƏRBAYCANLILARININ V QURULTAYININ BEYNƏLXALQ İCTİMAİYYƏTƏ MÜRACİƏTİ

23 aprel 2022-ci il

Biz, dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının nümayəndələri 1992-ci ildə Ermənistan tərəfindən işğal olunmuş və Vətən müharibəsi zamanı 8 noyabr 2020-ci ildə Azərbaycan Ordusu tərəfindən azad edilmiş Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşa şəhərindən beynəlxalq ictimaiyyətə müraciət edirik.

Təqribən 30 illik işğal ərzində Ermənistan əsrlər boyu bu ərazilərdə yaşamış Azərbaycan xalqının izini məqsədli şəkildə silməyə çalışmışdır. Azərbaycanın 10-a yaxın şəhəri və yüzlərlə kəndi Ermənistan tərəfindən yer üzündən silinmiş, ərazilər ciddi şəkildə minalanmışdır. 2020-ci ilin noyabrın 10-da Vətən Müharibəsinin bitməsindən sonra 208 nəfər mina qurbanı olmuşdur. Onlardan 37 nəfəri həlak olmuş, digərləri əlil olmuş, müxtəlif dərəcəli bədən xəsarətləri almışlar. Həlak olanların əksəriyyəti doğma yurdlarına səfər etmək, yaxınlarının məzarlarına baş çəkmək istəyən eyni ailənin üzvləri olmuşlar.

Ümumilikdə, 1991-ci ildən bu vaxta kimi 3159 Azərbaycan vətəndaşı minaların və digər partlayıcı sursatların qurbanına çevrilmişdir. Onların 354 nəfərini qadınlar, 54 nəfərini isə uşaqlar təşkil edir.

Azərbaycan dünyada minalarla ən çox çirklənmiş ölkələrdən biridir. Minatəmizləmə əməliyyatları həyata keçirən Azərbaycan Respublikasının Minatəmizləmə Agentliyi, digər yerli və beynəlxalq operatorların məlumatına görə müharibədən sonra aparılan minatəmizləmə əməliyyatları nəticəsində 55 mindən yuxarı mina və digər partlayıcı sursatlar aşkar edilərək zərərsizləşdirilmişdir. Bəzən bir kv.m ərazidən 5-6 piyadalar əleyhinə minalar aşkar olunaraq məhv edilir. 30 illik işğaldan azad edilmiş yaşayış məntəqələri istiqamətində bəzən 18-20 mina xətti aşkar olunur. Təkcə 210-dan yuxarı yaşayış məskəni ətrafında baş vermiş mina hadisələrinə dair ANAMA-da dəqiq məlumatlar toplanmışdır.

Çoxsaylı beynəlxalq təzyiqlərdən sonra Ermənistan mina formulyarlarının müəyyən hissəsini Azərbaycana təqdim etsə də, onların dəqiqlik faizi çox aşağıdır.

Ermənistan Azərbaycan ərazilərində basdırdığı minalara və onların nəticəsində pozulan insan hüquqlarına görə dövlət məsuliyyəti daşıyır. Ermənistan bu sahədə əməkdaşlıq etməməklə, minaların mülki şəxsləri öldürməsinə və əlil etməsinə şərait yaradır və beləliklə, ən fundamental insan hüququ olan yaşamaq hüququnu pozur.

Vətən Müharibəsi zamanı Gəncə, Bərdə, Tərtər və digər şəhər və rayonlara Ermənistan tərəfindən atılmış ballistik və qadağan olunmuş kasetli raketlər, fosfor tərkibli top mərmiləri də daxil

olmaqla dinc əhaliyə qarşı raket və artilleriya hücumları nəticəsində 500 nəfərdən çox mülki şəxs həlak olmuş və yaralanmış, çoxsaylı dağıntılar törədilmişdir. Bu gün də ərazilərə səpələnmiş kasetli sursatlar sosial-iqtisadi itkilərə, insan ölümlərinə səbəb olur.

Azad olunmuş ərazilərə və müharibədən zərərçəkmiş şəhərlərə təşkil edilmiş çoxsaylı səfərlər zamanı xarici diplomatlar, beynəlxalq təşkilatların nümayəndələri və xarici jurnalistlər Ermənistan tərəfindən törədilən bu barbarlığın şahidi olmuşlar.

Mina problemi azad edilmiş ərazilərdə Azərbaycanın həyata keçirdiyi yenidənqurma və bərpa işlərini, eləcə də bu günü on illərlə gözləyən məcburi köçkünlərin öz doğma yurdlarına qayıdışını ləngidir. Hazırda Azərbaycan öz imkanları hesabına bu ərazilərdə minatəmizləmə fəaliyyəti aparır. Lakin bu proses çox böyük maliyyə resursu və vaxt tələb edir.

Biz, Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının iştirakçıları Ermənistan tərəfindən 30 il işğal altında saxlanmış Azərbaycan ərazilərinin total şəkildə minalanmasını, mina formulyarlarının dolğun şəkildə təqdim edilməməsini insanlığa qarşı törədilən cinayət aktı kimi qiymətləndirir, Ermənistanın hərəkətlərinin beynəlxalq hüquq normalarına, o cümlədən mülki əhalinin müdafiəsinə dair 1949-cu il Cenevrə Konvensiyasına və Piyadalar əleyhinə minaların istifadəsi, saxlanması, istehsalı və ötürülməsinin qadağan edilməsi və onların məhv edilməsi haqqında Ottava Konvensiyasına zidd olduğunu bildiririk.

Biz, dünya ictimaiyyətini, beynəlxalq təşkilatları və təsisatları Ermənistanın Azərbaycan ərazilərini total şəkildə minalamaqla həyata keçirdiyi insanlıq əleyhinə siyasətinə lazımi hüquqi qiymət verməyə, eyni zamanda, Azərbaycanın azad edilmiş ərazilərinin bərpası, insanların öz doğma yurduvalarına təhlükəsiz şəkildə geri dönüşünün təmin edilməsi istiqamətində apardığı səylərə praktiki, texniki və maliyyə resursları ilə dəstək olmağa çağırırıq.

Müraciət Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayında qəbul edilmişdir.

Azərbaycan Respublikası, Şuşa şəhəri, 23 aprel 2022-ci il.

DÜNYA AZƏRBAYCANLILARININ V QURULTAYININ BMT-NİN TƏHSİL, ELM VƏ MƏDƏNİYYƏT TƏŞKİLATINA (UNESCO) MÜRACİƏTİ

23 aprel 2022-ci il

Biz, dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının nümayəndələri 1992-ci ildə Ermənistan tərəfindən işğal olunmuş və Vətən müharibəsi zamanı 8 noyabr 2020-ci ildə Azərbaycan Ordusu tərəfindən azad edilmiş Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşa şəhərindən BMT-nin Təhsil, Elm və Mədəniyyət Təşkilatına (UNESCO) müraciət edirik.

Təqribən 30 illik işğal ərzində Ermənistan əsrlər boyu bu ərazilərdə yaşamış Azərbaycan xalqının izini məqsədli şəkildə silməyə çalışmışdır. Şəhər və kəndlər dağıdılmış, mədəni və dini abidələr viran qoyulmuş və talanmışdır. Azərbaycanın 10-a yaxın şəhəri və yüzlərlə kəndi Ermənistan tərəfindən yer üzündən silinmişdir. Tamamilə dağıdılmış Ağdam “Qafqazın Hirosiması” adlandırılır. Füzuli şəhərinin işğaldan azad olunmasından sonra Azərbaycan ordusu üzərində bayrağımızı dalğalandırmaq üçün bir dənə də salamat bina tapa bilmirdi.

Ermənistanın işğalı altında olmuş ərazilərdə 70-ə yaxın məsciddən 65-i yerlə-yeksan edilmiş, qalan ikisi isə ciddi zərər görmüş və təhqir edilmiş, donuz və inək tövləsi kimi istifadə olunmuşdur.

Bu ərazilərdə 706-sı dövlət qeydiyyatında olmaqla 2600-dən çox tarix və mədəniyyət abidəsi var ki, onların əksəriyyəti ya məhv edilmiş, ya da mənimsənilmişdir. Dövlət qeydiyyatına alınan abidələrdən 6-sı dünya əhəmiyyətli memarlıq, 5-i dünya əhəmiyyətli arxeoloji, 119-u ölkə əhəmiyyətli memarlıq, 121-i ölkə əhəmiyyətli arxeoloji, 393-ü yerli əhəmiyyətli memarlıq, 23-ü yerli əhəmiyyətli bağ-park, monumental və xatirə, 22-si yerli əhəmiyyətli arxeoloji abidələr, 17-si dekorativ-tətbiqi sənət nümunələridir.

Təkcə Şuşa şəhərində 8 muzey, 31 kitabxana, 17 klub, 8 mədəniyyət evi dağıdılmış və qarət edilmişdir. Unikal Ağdam Çörək muzeyi yerlə-yeksan edilmiş, Kəlbəcər tarix-diyarşünaslıq muzeyinin 13 minədək, Laçın tarix-diyarşünaslıq muzeyinin 5 mindən çox qiymətli və nadir əşyası Ermənistana daşınmışdır.

Azərbaycan musiqisinin görkəmli nümayəndələri Üzeyir Hacıbəyovun və Bülbülün, şairə Xurşudbanu Natəvanın Şuşa şəhərindən Ermənistana aparılmış heykəlləri sonradan pul qarşılığında Azərbaycana gətirilmişdir. Həmin heykəllər Vətən müharibəsindən sonra doğma yurduna – Şuşaya qaytarılmışdır.

Azad olunmuş ərazilərə təşkil edilmiş çoxsaylı səfərlər zamanı xarici diplomatlar, beynəlxalq təşkilatların nümayəndələri və xarici jurnalistlər Ermənistan tərəfindən törədilən bu vandallığın şahidi olmuşlar.

Vaxtilə işğal altında olmuş Azərbaycan əraziləri ilə yanaşı, Ermənistan ərazisində də Azərbaycan xalqının qədim mədəni irsi dağıdılmış və mənimsənilmişdir.

Biz, Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının iştirakçıları Ermənistan tərəfindən 30 il işğal altında saxlanılmış Azərbaycan ərazilərində mədəniyyət abidələrinin vəhşicəsinə dağıdılmasını, talan olunmasını insanlığa yaraşmayan, bəşəriyyətin mənəvi irsinə qarşı törədilən cinayət aktı kimi qiymətləndirir, Ermənistanın hərəkətlərinin beynəlxalq hüquq normalarına, o cümlədən 1954-cü il "Silahlı münaqişələr zamanı mədəni dəyərlərin qorunması haqqında" Haaqa Konvensiyasına, "Arxeoloji irsin mühafizəsi haqqında" 1992-ci il Avropa Konvensiyasına və "Mədəni sərvətlərin qanunsuz olaraq gətirilməsinin, çıxarılmasının və onların üzərində mülkiyyət hüququnun başqasına verilməsinin qadağan edilməsinə və qarşısının alınmasına yönəlmiş tədbirlər haqqında" 1970-ci il UNESCO Konvensiyasına zidd olduğunu bildirir və UNESCO-nu Ermənistanın Azərbaycana qarşı həyata keçirdiyi bu kultursid və urbisid siyasətinə obyektiv qiymət verməyə çağırırıq.

Biz, eyni zamanda UNESCO-nu Ermənistanda Azərbaycan xalqının mədəni irsinin cari vəziyyətinin qiymətləndirilməsi məqsədilə bu ölkəyə missiya göndərməyə çağırırıq.

Müraciət Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayında qəbul edilmişdir.

Azərbaycan Respublikası, Şuşa şəhəri, 23 aprel 2022-ci il.

DÜNYA AZƏRBAYCANLILARININ V QURULTAYININ BMT-NİN ƏTRAF MÜHİT PROQRAMINA (UNEP) MÜRACİƏTİ

23 aprel 2022-ci il

Biz, dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının nümayəndələri 1992-ci ildə Ermənistan tərəfindən işğal olunmuş və Vətən müharibəsi zamanı 8 noyabr 2020-ci ildə Azərbaycan Ordusu tərəfindən azad edilmiş Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşa şəhərindən BMT-nin Ətraf Mühit Proqramına (UNEP) müraciət edirik.

Ermənistan 30 ilə qədər Azərbaycan ərazilərini işğal altında saxlayaraq təbii sərvətləri talan etmiş, mütəmadi olaraq yanğınlar törətmiş, regionun flora və faunasına, bölgənin ekoloji durumuna bərpa edilə bilməyəcək dərəcədə zərər vurmuşdur. 60 min hektar meşə məhv edilmiş, kəsilmiş və oğurlanmışdır.

10 noyabr 2020-ci il tarixli üçtərəfli bəyanata əsasən, Laçın və Kəlbəcəri tərk edən Ermənistan həmin ərazilərdə qəsdən yanğınlar törətmişdir.

Vaxtilə işğal edilmiş ərazilərdə 2000-dən çox adda bitki növünə rast gəlinir ki, bu da Azərbaycan florasının 42 faizini təşkil edir. Bölgədəki 127 fauna növü və 72 flora növü nadir və nəsli kəsilmək təhlükəsi altında olmaqla, Beynəlxalq Təbiəti Mühafizə İttifaqının “Qırmızı Siyahısı”na və “Azərbaycan Respublikasının Qırmızı Kitabı”na salınmışdır.

Təbiət abidəsi statusuna malik 152 sayda ağac, 8 xüsusi qiymətli meşə sahəsi, 6 ədəd geoloji-palontoloji obyekt, yaşı 120 ildən 2000 ilədək olan pasportlaşdırılmış 145 Şərq çınarı və digər təbiət sərvətləri uzun illər ağır və misli görünməmiş talanla üz-üzə qalmışdır.

Ermənistan uzun illər Sərsəng su anbarını Azərbaycana qarşı humanitar və ekoloji terrorizm aləti kimi istifadə etmişdir. Qəsdən qış aylarında su anbarı açılaraq ətraf ərazilərdə daşqın törədilir, yay aylarında isə su kəsilərək insanlar və təsərrüfatlar sudan məhrum edilirdi.

Ermənistan transsərhəd Oxçuçay çayını kəskin şəkildə çirkləndirmişdir. Bu isə çayın Azərbaycan ərazisi boyu keçdiyi ərazinin ekoloji sistemini bərpa olunmaz deqradasiyaya məruz qoymuşdur. Təəssüflə qeyd etmək istərdik ki, bəzi xarici şirkətlər də bu ekoloji cinayətdə iştirak etmişdir.

İşğal edilmiş ərazilərdə axan və yerləşən su mənbələrinin uzun illər boyu çirkləndirilməsi qiymətli balıq növlərinin yox olmasına və balıq ehtiyatlarının tükənməsinə səbəb olmuşdur.

Ermənistan ərazisində yerləşən və istismar müddətini keçmiş Metsamor Atom Elektrik Stansiyası bütün regionun ətraf mühiti və əhalinin sağlamlığı, region ölkələri üçün ciddi təhlükə yaradır. Hər an baş verməsi mümkün olan qəza regionun radioaktiv çirklənməsinə səbəb olacaq.

Ermənistanın yuxarıda qeyd edilən qanunsuz əməlləri bir çox beynəlxalq konvensiyaların, o cümlədən Ermənistanın da üzv olduğu BMT-nin “Bioloji müxtəliflik haqqında”, “Səhrələşməyə qarşı

mübarizə haqqında” və digər beynəlxalq razılaşmalarından irəli gələn öhdəliklərin kobudcasına pozulmasıdır.

Biz, Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının iştirakçıları Ermənistanın vaxtilə işğal etdiyi ərazilərdə həyata keçirdiyi ekoloji dağıntıları insanlığa yaraşmayan, bəşəriyyətə qarşı törədilən cinayət aktı kimi dəyərləndirir və UNEP-i işğaldan azad edilmiş ərazilərin flora və faunasının vəziyyətinin qiymətləndirmə işini davam etməyə, ekoloji fəsadların aradan qaldırılmasında Azərbaycan Hökumətinə dəstək verməyə və təbiətə vurulmuş zərəri müəyyən edərək beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətinə çatdırmağa çağırırıq.

Müraciət Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayında qəbul edilmişdir.

Azərbaycan Respublikası, Şuşa şəhəri, 23 aprel 2022-ci il.

DÜNYA AZƏRBAYCANLILARININ V QURULTAYININ QƏTNAMƏSİ

23 aprel 2022-ci il

Biz – dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan azərbaycanlıları təmsil edən Qurultay nümayəndələri Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının Azərbaycan Respublikasının mədəniyyət paytaxtında çağırılmasından məmnunluq duyuruq.

Bu yüksək forumun Vətən müharibəsindəki şanlı Zəfərdən sonra Şuşa şəhərində keçirilməsi qərarı özlüyündə dünya azərbaycanlılarının hər birinin həyatında böyük əhəmiyyətə malik tarixi hadisədir. Tədbirin səmərəli təşkili və dünya azərbaycanlılarının nümayəndələrinə tələyüklü məsələlər ətrafında geniş fikir mübadiləsi aparmaq fürsətinin verilməsi yüksək qiymətləndirilməlidir. Bizə bu imkanı yaratdıqlarına görə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə, Azərbaycan Hökumətinə və Qurultayın hazırlanmasında zəhməti olan hər kəsə dərin minnətdarlığımızı bildiririk.

Dünya Azərbaycanlılarının son Qurultayından ötən altı il ərzində Azərbaycanın ictimai-siyasi həyatında ciddi dəyişikliklər baş vermiş, Prezident, parlament və bələdiyyə seçkiləri keçirilmişdir. 2018-ci ilin aprelindəki Prezident seçkilərində Azərbaycan xalqı ümummillə lider Heydər Əliyevin siyasi kursunun layiqli davamçısı cənab İlham Əliyevə yenidən səs vermiş, bununla 2003-cü ildən yürüdülməsinə siyasətə dəstəyini bir daha nümayiş etdirmişdir. Xalqdan növbəti dəfə mandat alan cənab İlham Əliyev siyasi-iqtisadi islahatların yeni mərhələsini elan etmiş, eyni zamanda ordu quruculuğunu gücləndirməklə Ermənistanın işğalı altındakı torpaqlarımızın azad edilməsi üçün həlledici mərhələyə zəmin hazırlamışdır. Məhz bu uğurlu siyasətin nəticəsidir ki, 2020-ci ildə Azərbaycan Respublikası BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrini yerinə yetirərək, cəmi 44 gün ərzində özünün ərazi bütövlüyünü bərpa etmiş, Ermənistanın işğalı üzündən məcburi köçkün vəziyyətinə düşmüş insanlarımızın yurd həsrətinə bununla da son qoyulmuşdur.

Azərbaycan xalqı 44 günlük Vətən müharibəsində beynəlxalq hüquq normalarına hörmətlə yanaşan, sülhsevər xalq olduğunu bütün dünyaya bir daha nümayiş etdirmişdir. Müharibə dövründə Ermənistan hərbi bölmələrinin cəbhə xəttindən xeyli uzaqda yerləşən Gəncə, Bərdə, Tərtər, Ağdam, Mingəçevir və digər Azərbaycan şəhərlərində mülki obyektləri, yaşayış evlərini və dinc insanları atəşə tutmasına, yüzdən çox mülki şəxsi qətlə yetirməsinə baxmayaraq, Azərbaycan Ordusu istər Ermənistan ərazisində, istərsə də Ermənistanın işğal etdiyi Azərbaycan ərazilərində dinc insanları və mülki obyektləri əsla hədəfə almamışdır.

Xaricdə yaşayan soydaşlarımızın ictimai-siyasi fəallığı dövlətimizin diaspor quruculuğuna göstərdiyi yüksək diqqət və qayğı sayəsində son illər artmış, onların doğma Vətənə bağlılığı güclənmiş, əsas ümummillə lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş azərbaycançılıq ideologiyası ətrafında birliyi daha da möhkəmlənmişdir. İstər kovid-19 pandemiyası dövründə, istər Ermənistanın

Azərbaycanla dövlət sərhədinin Tovuz rayonu istiqamətində törətdiyi təxribatdan sonra, istərsə də Vətən müharibəsi zamanı xaricdə yaşayan azərbaycanlıların həmrəyliyi görünməmiş dərəcədə yüksək səviyyəyə çatmışdır. Xaricdəki soydaşlarımız möhtəşəm milli birlik nümayiş etdirərək bütün imkanları ilə dövlətimizə dəstək göstərmiş, orduya, yaralı əsgərlərə və şəhid ailələrinə, cəbhəboyu ərazilərdə yaralanan və evləri dağılan dinc sakinlərə, həmçinin həlak olanların ailələrinə humanitar yardımlar göndərməklə yanaşı, haqq səsimizin dünyaya çatdırılmasında da böyük mütəşəkkillik və fədakarlıq nümayiş etdirmişlər.

Ötən dövr ərzində Azərbaycan dövləti cəmiyyətin maraqlarından irəli gələn rəşional milli siyasət kursunu uğurla davam etdirmiş, etnik və dini tolerantlıq mühitinin inkişafına nail olmuş, əsl vətəndaş həmrəyliyini təmin etmişdir. Məhz buna görədir ki, inancından və etnik mənsubiyyətindən asılı olmayaraq, ölkənin hər bir vətəndaşı Azərbaycanı eyni dərəcədə sevir, ona xidmət etməyi özünün müqəddəs borcu sayır. Azərbaycanda yaşayan bir çox milli azlıqların xarici ölkələrə miqrasiya etmiş nümayəndələrinin doğma Vətənlə daim əlaqə saxlaması, xalqımızın maraqlarının müdafiəsi ilə bağlı bütün təşəbbüslərə dəstək verməsi buna parlaq sübutdur.

Çoxşaxəli və tarazlaşdırılmış xarici siyasət yürüdən Azərbaycan Respublikası bütün dövlətlərlə suverenliyə və ərazi bütövlüyünə hörmət, sərhədlərin toxunulmazlığı və daxili işlərə qarışmamaq kimi beynəlxalq hüququn hamılıqla qəbul edilmiş norma və prinsipləri əsasında dost münasibətlərinin qurulması istiqamətində ardıcıl səylərini davam etdirir. Dünyanın bütün ölkələri ilə münasibətlərini məhz bu prinsiplər əsasında quran dövlətimiz beynəlxalq birliyin dərin etimadını qazanmağa müvəffəq olmuş, sıralarında 120-dən artıq ölkəni birləşdirən Qoşulmama Hərəkətinə sədr seçilmişdir və hazırda bu statusda fəaliyyətini uğurla davam etdirir.

Ötən dövrdə Azərbaycan Respublikasının müdafiə qüdrəti daha da artmış, Silahlı Qüvvələr ən müasir texnika ilə təchiz edilmişdir. Bu gün Azərbaycan Ordusu dövlət müstəqilliyinin qorunması, ərazi bütövlüyünün bərpa edilməsi və bütün sərhədlər üzərində nəzarətin təmin olunması kimi vəzifələrin öhdəsindən gəlməyə qadirdir.

Ötən illərdə Azərbaycan türk dünyasının mədəni və siyasi mərkəzlərindən birinə çevrilməkdə davam etmiş, eyni zamanda xaricdə fəaliyyət göstərən Azərbaycan diaspor təşkilatları türk diaspor təşkilatları ilə sıx əlaqədə fəaliyyət göstərmişdir.

Azərbaycan kovid-19 pandemiyası ilə uğurla mübarizə aparmış və əhalinin təhlükəsizliyinin qorunması sahəsində həyata keçirilən tədbirlər, ölkəmizin beynəlxalq səviyyədə irəli sürdüyü təşəbbüslər, atdığı praktiki addımlar dünya birliyi tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir.

Qeyd edilənləri nəzərə alaraq, Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı qərara alır:

1. Dünya Azərbaycanlılarının IV Qurultayından ötən dövrdə xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlıların təşkilatlanması, hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, xalqımızın qədim tarixinin və

zəngin mədəni irsinin təbliği, Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, müxtəlif ölkələrin ictimai və siyasi dairələri ilə əlaqələrin yaradılması istiqamətində görülmüş işlər qənaətbəxş hesab edilsin.

2. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Ordusunun Vətən müharibəsində əldə etdiyi tarixi Zəfərin əhəmiyyəti, bu Qələbəni dünya azərbaycanlılarına bəxş edən şəhidlərin və qazilərin xidmətləri xüsusi vurğulansın.

3. Dünya azərbaycanlıları müstəqil Azərbaycan Respublikasının 30 il ərzində müxtəlif sahələrdə əldə etdiyi nailiyyətləri yüksək qiymətləndirir, Azərbaycan dövlətinin daxili və xarici siyasətini tam dəstəkləyir.

4. Qurultay bir daha vurğulamağı zəruri hesab edir ki, müstəqil Azərbaycan Respublikası dünyanın harasında məskunlaşmasından asılı olmayaraq, bütün azərbaycanlıların mənəvi dayağı, milli-mədəni maraqlarının ifadəçisidir. Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün qorunması, müstəqil respublikaya hər hansı formada, daxildən, yaxud xaricdən göstərilən təcavüzün qarşısının alınması, onun dünyəvi, hüquqi, milli dövlət olaraq inkişaf edib möhkəmlənməsi yalnız respublika vətəndaşlarının deyil, dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan soydaşlarımızın, hər bir azərbaycanlının müqəddəs işidir.

5. Diaspor təşkilatlarına tövsiyə olunsun ki:

- diaspor təşkilatlarının fəaliyyətinin əlaqələndirilmiş şəkildə həyata keçirilməsi üçün təmərküzləşmə prosesini davam etdirdinsinlər;

- xalqımızın mədəni irsinin təbliği, Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması istiqamətində görülən işləri daha da gücləndirdinsinlər;

- Azərbaycan və türk diasporlarının birgə fəaliyyəti daha da dərinləşdirilsin;

- xarici ölkələrin parlamentlərində, dövlət və yerli özünüidarə orqanlarında azərbaycanlıların daha geniş təmsil olunmaları üçün tədbirlər gücləndirilsin;

- 30 ilə yaxın müddətdə Ermənistanın işğalı altında olmuş Azərbaycan ərazilərində, habelə hazırkı Ermənistanda qalan tarixi Azərbaycan torpaqlarında Azərbaycan xalqının milli-mədəni irsinin talan edilməsi, mənimsənilməsi və tarixi abidələrinin dağıdılması ilə bağlı faktların beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətinə çatdırılması istiqamətində Azərbaycan Respublikasının müvafiq dövlət orqanları ilə əlaqələndirilmiş tədbirlər həyata keçirilsin.

6. Qurultay Redaksiya Komissiyasına tövsiyə edir ki, səslənmiş fikir və təklifləri ümumiləşdirərək, Azərbaycan Respublikasının müvafiq dövlət orqanlarına və diaspor təşkilatlarına təqdim etsin.

7. Qurultay Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsindən xahiş edir ki, qurultayın materiallarının ayrıca kitab halında nəşr olunmasını və nümayəndələrə göndərilməsini təmin etsin.

8. Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı bütün dünya azərbaycanlılarına müraciət edərək, onları milli maraqlarımızın qorunması naminə səy və bacarıqlarını səfərbər etməyə, müstəqil Azərbaycan dövləti ətrafında daha sıx birləşməyə çağırır.

Qətnamə Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayında qəbul olunmuşdur.

Şuşa şəhəri, 23 aprel 2022-ci il